

VAKOK VILÁGA

1983 16th

38

A VAKOK ÉS GYENGÉNLTŐK
ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK
FOLYÓIRATA

ELŐFIZETHETŐ
A MEGYEI SZERVEKNÉL
ÉS A VAKOK
ÉS GYENGÉNLTŐK
ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK
KIADÓHIVATALÁNÁL:
BUDAPEST XIV., MÁJUS 1. ÚT 47.
TELEFON: 121-0440

L. Braille

LI. évfolyam
1990 * 1. szám

Tartalom:

Vakok Világa munkatársai:

Felelős kiadó: Erhartné dr. Molnár Katalin

Felelős szerkesztő: Bartha Zsuzsanna ✓

Rovatvezetők:

Jogi rovat: dr. Földi János

Üttörőrovat: Tánczosné Ruff Ágota

Sportrovat: Dénes József

Női rovat: Kerekes Mária

Egészségügyi rovat: Kiss János

Közlekedési rovat: Gerdelics Ferenc

Levelezői rovat: Bartha Zsuzsanna

Zenei rovat: Kas László

		Oldal
Lak István:	ELNÖKSÉGI TUDÓSÍTÁS	1
Podhorányi Ildikó:	KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS	2
	MELLÉKLETÜNK	3
Kuminka Györgyné:	TÁJÉKOZTATÓ A MINSZKI KONFERENCIÁRÓL	5
Erhartné dr. Molnár Katalin— dr. Csocsány Lászlóné:	BESZÁMOLÓ	7
Megyei hírcsokor: Gereiné J. Ilona:	ÉLETUTAK HAJDÚ-BIHARBAN	8
Csik Lajos írása nyomán:	SOMOGYI KIRÁNDULÁSOK	9
Szabó István írása nyomán:	FEHERBOT ÜNNEPSÉG MAKÓN	9
Dr. Hohl József:	GONDOLATOK AZ ÚJ ALAPSZABÁLY-TERVEZETHEZ	10
Molnár Mária:	SZEGEDI HANGOSKÖNYVTÁR	10
Dr. Szigeti György:	REFLEXIÓ...	13
Dr. Földi János:	AZ MSZMP VAGYONÁNAK FELOSZTÁSA	15
Gerdelics Ferenc:	KÖZLEKEDÉSI HÍREK	17
F.-né Csák Valéria:	BASIC	19
Mészáros Éva:	VAKOK FILMEKEN	21
Dr. Domonkos János:	A KÜRMENDI KÓRHÁZKÁPOLNA...	23
Szabó Lászlóné:	VÁRMEGYEI TISZTSÉGVISELŐK A KÖZÉPKORBAN	24
Vak költők verei: Dani Ferenc:	KARRIER	25
Farkashalmi Gyula:	MARADJ VELEM... A VÉGTELENHEZ	25
H. Jung:	AZ ALKOHOL, MINT LÁTSZATMEGOLDÁS (Fordította: Pálfi Ferenc)	25
Tálosi Ferenc:	A CSÜRGÓLABDA SZAKOSZTÁLY JELENTÉSE	26
Bartha Zsuzsanna:	A SZERKESZTŐ ÜZENETE TÁLOSI FERENCNEK	28
Müller Szilárd Róbert:	KERÉKPÁRRAL TÜRÖK TÁJAKON II.	28
	KATALÓGUS-KIEGÉSZÍTŐ	31
	HIRDETÉSEK	33

LAK ISTVÁN

Elnökségi tudósítás

A VGYOSZ Központi Elnöksége 1989. október 26-án tartotta ülését. Forró József, Dr. Szigeti György és Szabó József igazoltan maradtak távol. Kisgyörgyné Cziráki Andrea, a SZEM képviselője, hivatali elfoglaltsága miatt nem vett részt a tanácskozáson.

Kuminka Györgyné elnök bevezetőjét követően a bejelentéseket tárgyaltuk meg. Először a szeptember 30-án megkezdett Országos Küldöttközgyűlés folytatásának időpontja került kitűzésre. Hosszas vita után az elnökség úgy határozott, hogy 1990. márciusában, kétnapos ülésen folytatódik az alapszabály megvitatása.

Szeptember 30-án, a küldöttközgyűlés végén a még jelen lévők úgy határoztak, hogy a korábban eltávozottakat figyelemzetésben kell részesíteni. Az elnökség több tagjának javaslatára egyhangúlag elfogadtuk azt a határozatot, hogy a „Vakok Világában” közölni kell mindazok nevét, akik igazolatlanul távol maradtak, avagy idő előtt távoztak.

Ezt követően Fehér Anna, az Oktatási Bizottság vezetője kért szót és javasolta, hogy vonják be a testület munkájába a vakügyi intézmények képviselőit is. Továbbá indítványozza Csapó Endre visszahívását, aki bizottsági munkáját egyéb elfoglaltságai miatt nem tudja ellátni. Az elnökség a javaslatokat jóváhagyta. Miután a bizottság-

ban már korábban is megüresedett egy hely — Nyul Győző lemondása révén —, így a két helyre Temmel Márta (a VAI tanára), valamint Vargáné Mező Lilla (a Budapesti Gyengénlátók Általános Iskolájának pedagógusa) került.

Az elnökség határozata értelmében az Oktatási Bizottság létszáma héttagúra bővül, ezért felkérte Fehér Annát, hogy a novemberi ülésre tegyen javaslatot további két személyre.

Az elnökség következő határozata a vakvezető kutyák igénylésére vonatkozott. Az egyhangú döntés értelmében az igénylőknek használatbavételi díjat kell fizetniük 1990. január 1-jével kezdődően.

Ennek összege a mindenkori vásárlási átlagár. Egyszeri térítés esetén ez az összeg 6000,— Ft, mely egy évre szóló részletfizetéssel is törleszthető, megfelelő indoklással.

Erre az engedélyt a megyei titkár javaslata alapján a főtitkár adja meg. Amennyiben a kutya az igénylés időpontjától számított öt éven belül a gazda vétlensége ellenére elpusztul, akkor az újonnan igényelt kutyaért nem kell használatbavételi díjat fizetni ismét.

Ezután ismertetésre került a Pénzügyminisztérium nemleges válasza az általunk beadott, a látássérültek személyi jövedelemadója csökkentésének tárgyában írott kérvényünkre.

A minisztérium további kedvezményeket nem tud biztosítani, a jövőben mindez a szociálpolitika feladatkörébe tartozik. Így tehát, a látássérültek részére a jelenleg érvényes személyi jövedelemadó kedvezmény marad hatályban.

Következtek a napirendi pontok:

1. Erhartné dr. Molnár Katalin tájékoztatója hangzott el a VGYOSZ-nek a különböző társadalmi szervezetekkel és társintézményekkel kialakított kapcsolatairól, és azokat értékelte. A hagyományos négy (látás, hallás-, mozgássérültek és értelmi fogyatékosok) szövetség mellett ma számtalan új egyesület alakul. Ajánlatos ez utóbbiakkal is felvenni a kapcsolatot.

A Vakok Általános Iskolájával és a SZEM-el jók a kapcsolataink, de szeretnénk, ha a minisztérium a jövőben a szövetség szakvéleményét is figyelembe venné akkor, amikor a vakok intézeteiben valamilyen csoport, vagy szervezet létesítését határozza el.

A Fővárosi Kéfe- és Seprűgyártó Vállalattal hagyományosan jó az együttműködésünk, ugyanígy a Budapesti Gyengénlátók Általános Iskolájával is. Ezzel szemben a Budapesti Vakok Állami Intézetével nem megfelelő a viszonyunk, ezért törekedni kell ennek javítására.

A hozzászólásokból kiderült, hogy a szegedi és a debreceni intézetekkel viszont kifogástalanok kapcsolataink.

A Központi Elnökség korábbi határozatával szemben úgy döntött, hogy felvételét kéri az Országos Munkaügyi Tanácsba. A tanács munkájában való rész-

vétellel dr. Molnár Antal elnökségi póttagot bízták meg.

2. A szövetség nemzetközi kapcsolataival foglalkozott a testület. Szó esett az 1989. augusztusában Bécsben tartott segédeszközök bemutató konferenciáról, ahol az Arató házaspár képviselt bennünket.

1989. október 17—21-e között Brüsszelben került megrendezésre „A korszerű technika alkalmazása a rehabilitációban” címmel egy konferencia, ahol főtítkáruk és dr. Csobán Lászlóné volt jelen.

Majd Kuminkáné számolt be részletesen az 1989. szeptember 18—23-a között tartott minszki konferenciáról, melyen Szombath Tiborné, ügyviteli dolgozó is részt vett. Ez a konferencia a látássérültek rehabilitációjával foglalkozott.

3. Elekesné Horváth Márta, a Rehabilitációs Osztály megbízott vezetője tájékoztatást adott az 1989. évi üdültetésről.

A számszerű adatok a következők: Boglárlellén az üdültetés május 17-e és szeptember 5-e között zajlott, nyolc kéthetes és egy nyolcnapos turnusban. Ez idő alatt összesen 342 személy üdült. Ebből 198 fő szövetségi tag, 109 kísérő, 20 fő NDK-beli üdülő egy tolmáccsal, továbbá a VGYOSZ látó dolgozói közül 12 személy szakszervezeti beutalóval.

Általános volt a megelégedés az üdülő személyzetének munkájával és az üdülő rendben tartásával.

A jövőben nagyobb gondot kell fordítani az alábbiakra:

— egy turnusban, lehetőleg 14 gyermeknél több ne legyen.

— minden vak embernek csak egy látó kísérője lehet.

— ügyelni kell a szülő- és a házaspári üdülők, ill. beutalók kiadásának arányára annak érdekében, hogy egy hely se maradjon üresen.

Az üdültetés témájához tartozott még:

— Szeptember 5—12-e között a Felnőttkori Látássérültek Baráti Köre önköltséges üdülést szervezett tagjai részére.

— Szeptember 15—17-e között a Rehabilitációs Osztály megtartotta az immár hagyományos „Családi hétvégét”, ahol a vak kisgyermek szüleikkel együtt tölthették kellemesen az idejüket.

— Szeptember 22—24. között a budapesti Vakok Állami Intézetének lakói pihentek az üdülőben.

— A VGYOSZ a SZOT-tól 12 beutalót kapott Gyulára és Zalakarosra, Dömösre pedig 6 házaspári- és 30 szülő beutalót.

Az Üdültetési Bizottság új elnöke — a lemondott Nyúl Győző helyett — dr. Szőke László, aki eddig is tagja volt a bizottságnak. Az ő helyére pedig a novemberi elnökségi ülésre javaslatot kell tenni.

Az elnökség azt is elhatározta, hogy a boglárlellel üdülőbe a jövő évtől kezdve csak négy évenként utalhatók be a szövetség tagjai, valamint csak az öt éven felüli gyermekek vehetnek részt az üdültetésben. Az üdültetési díjkezdvezmény a gyermekeket addig illeti meg a jövőben, amíg nem rendelkeznek önálló keresettel.

Végezetül az Üdültetési Bizottságnak az elmondottak szellemében át kell dolgoznia az üdültetési szabályzatot.

4. A tanácskozás a 3. negyedév határozatainak felülvizsgálatával ért véget.

Köszönetnyilvánítás

Ezúton szeretnék köszönetet mondani mindazoknak, akik megtiszteltek bizalmukkal és segítségemre voltak abban, hogy szakdolgozatomat elkészíthessem. A Bárcki Gusztáv Gyógy-pedagógiai Tanárképző Főiskola negyedéves hallgatója vagyok, szociális szervezői szakon. Dolgozatom témája: „Idős vakok életmódbeli sajátosságai”. Munkám azt a célt szolgálja, hogy megismerjük a látássérült em-

berek életét, körülményeit, és feltárjuk, hogy hol szorulnak leginkább a társadalom segítségére.

Köszönöm továbbá a VGYOSZ vezetőségének, hogy lehetővé tette számomra az adatgyűjtést. Külön köszönet illeti azokat az embereket, akiket lakásukon kereshettem fel és megértésükkel segítettek felmérésem elkészítésében.

Podhorányi Ildikó

MELLÉKLETÜNK

A Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetségének Központi Elnöksége határozata alapján tájékoztatjuk tagtársainkat, hogy az 1989. szeptember 30-i Országos Küldöttközgyűlés — a szövetség új alapszabályát tárgyaló tanácskozás — azért nem tudta folytatni munkáját, mert

az országos küldöttek jelentős hányada hiányzott, illetve idő előtt eltávozott az ülésről.

Az alábbiakban közöljük a küldöttközgyűlésről igazoltan, igazolatlanul hiányzókat, a tárgyaláson jelenlevőket, végül pedig az idő előtt eltávozó tagok névsorát.

Igazoltan hiányzott:

Hirt Ignác	Budapest és Pest megye
Kiss István	Békés megye
Rózsa Dezsőné	Békés megye

Igazolatlanul hiányzott:

Deák Ferenc	Bács-Kiskun megye
Machnyicz Mátyás	Békés megye
Papp Lajos	Borsod megye
Dr. Stefán Sándor	Borsod megye
Aratóné Vaspöri Terézia	Budapest, és Pest megye
Buda Mária	Budapest és Pest megye
Gerdelics Ferenc	Budapest és Pest megye
Németh Tamás	Budapest és Pest megye
Szabó András	Budapest és Pest megye
Farkas Mátyás	Csongrád megye
Bajnóczi Ilona	Fejér megye
Egyed Ferenc	Fejér megye
Hacsek József	Fejér megye
Dankó Andrásné	Szabolcs-Szatmár megye
Klepács András	Szabolcs-Szatmár megye
Légrádi Zoltán	Szabolcs-Szatmár megye
Nagy György	Szabolcs-Szatmár megye
Dr. Szabó Károly	Vas megye
Erhardt Károly	Veszprém megye
Sebők Miklósné	Veszprém megye
Illés Imre	Zala megye
Szabó Gyula	Zala megye
Vasitsek József	Zala megye

Jelen voltak:

Paragi Andrásné	Baranya megye
Dr. Szigeti György	Baranya megye
Dr. Tóth Miklós	Baranya megye
Dr. Tóka László	Baranya megye
Szabó Lászlóné	Bács-Kiskun megye
Z. Kovács Bertalan	Bács-Kiskun megye
Guti Sándorné	Békés megye
Högye Mihály	Békés megye
Petricics Jánosné	Békés megye
Török Imre	Békés megye
Dr. Hohl József	Borsod megye
Hornyánszki Tivadar	Borsod megye
Horváth István	Borsod megye
Dr. Kiss László	Borsod megye
Kis-Varga József	Borsod megye
Mezei Istvánné	Borsod megye
Auervek Imréné	Budapest és Pest megye
Bartha Zsuzsanna	Budapest és Pest megye
Borbély Lajos	Budapest és Pest megye
Bölkény Ágota	Budapest és Pest megye
Csapó Endre	Budapest és Pest megye
Erhátrné dr. Molnár Katalin	Budapest és Pest megye
Fehér Anna	Budapest és Pest megye
Dr. Földi János	Budapest és Pest megye
Hunyadi László	Budapest és Pest megye
Ivicsics István	Budapest és Pest megye

MELLÉKLETÜNK

Kis János	Budapest és Pest megye	Szabó József	Hajdú-Bihar megye
Kovács Sándor	Budapest és Pest megye	Szalai Béláné	Hajdú-Bihar megye
Kuminka Györgyné	Budapest és Pest megye	Dr. Szél Lajos	Hajdú-Bihar megye
Lak István	Budapest és Pest megye	Borbély Lajosné	Heves megye
Dr. Molnár Antal	Budapest és Pest megye	Hanuszka József	Heves megye
Nagy Árpád	Budapest és Pest megye	Kozák Lászlóné	Heves megye
Nagy László	Budapest és Pest megye	Vancsai Katalin	Heves megye
Péczka János	Budapest és Pest megye	Heri János	Komárom megye
Pinviczki György	Budapest és Pest megye	Horváth László	Komárom megye
Rosenberczki Zoltán	Budapest és Pest megye	Luk János	Komárom megye
Szigeti Sándor	Budapest és Pest megye	Várvölgyi János	Komárom megye
Töröcsik Pál	Budapest és Pest megye	Gordos Jenőné	Nógrád megye
Varró Attila	Budapest és Pest megye	Koperla Lajosné	Nógrád megye
Barna Mihály	Csongrád megye	Sirkó Vilmosné	Nógrád megye
Dr. Jáksó László	Csongrád megye	Szabó János	Nógrád megye
Suti Lajos	Csongrád megye	Szoó Gyula	Nógrád megye
Szabó István	Csongrád megye	Bali István	Somogy megye
Tóth Károly	Csongrád megye	Csik Lajos	Somogy megye
Bányoczi István	Fejér megye	Forró József	Somogy megye
Janes Gyula	Győr-Sopron megye	Horváth Gyula	Somogy megye
Nagy Ernő	Győr-Sopron megye	Juhász Imre	Somogy megye
Pollainé Fetti Ilona	Győr-Sopron megye	Végh István	Somogy megye
Skerlanicz Sára	Győr-Sopron megye	Zsebi Károly	Somogy megye
Csanády József	Hajdú-Bihar megye	Dán Sándor	Szabolcs-Szatmár megye
Csapó Béla	Hajdú-Bihar megye	Illés Endre	Szabolcs-Szatmár megye
Csengeri József	Hajdú-Bihar megye	Kazimér László	Szabolcs-Szatmár megye
Geriné Jóna Ilona	Hajdú-Bihar megye	Proksa János	Szabolcs-Szatmár megye
Horváth Istvánné	Hajdú-Bihar megye	Szabó Ferencné	Szabolcs-Szatmár megye
Markella István	Hajdú-Bihar megye	Szabó József	Szabolcs-Szatmár megye
Markella Istvánné	Hajdú-Bihar megye	Dr. Baranyi Imréné	Szolnok megye
Pálfi Ferenc	Hajdú-Bihar megye	Fekete Sándorné	Szolnok megye
Rózsa Dezső	Hajdú-Bihar megye	Fórizs László	Szolnok megye
Rózsa László	Hajdú-Bihar megye	Kiss Endre	Szolnok megye
		Kovács Lászlóné	Tolna megye
		Schönweis József	Tolna megye
		Dr. Zsámár György	Tolna megye
		Hegedüs László	Vas megye
		Bátor Árpád	Veszprém megye
		Dr. Szőke László	Veszprém megye

MELLÉKLETÜNK

Idő előtt elávoztak:

Szabó Lászlóné Bács-Kiskun megye
Z. Kovács Bertalan Bács-Kiskun megye
Bölkény Ágota Budapest és Pest megye
Dr. Jáksó László Csongrád megye
Suti Lajos Csongrád megye
Szabó István Csongrád megye
Tóth Károly Csongrád megye

Bányoczki István Fejér megye
Janes Gyula Győr-Sopron megye
Nagy Ernő Győr-Sopron megye
Skerlanicz Sára Győr-Sopron megye
Csik Lajos Somogy megye
Bali István Somogy megye
Horváth Gyula Somogy megye
Hegedüs László Vas megye
Bátor Árpád Veszprém megye

szervezeti élet

KUMINKA GYÖRGYNÉ

Tájékoztató a minszki konferenciáról

A Belorusszai Vakok Szövetségének szervezésében és anyagi támogatásával 1989. szeptember 18. és 22. között, a látássérültek oktatása és rehabilitációja témakörében nemzetközi konferenciát tartottak. A rendezvények többsége a külföldi vendégek szálláshelyén, a minszki Jubileumi Szállodában kapott helyet. A konferenciára az Amerikai Egyesült Államok, Bulgária, Csehszlovákia, Lengyelország, Magyarország, Nagy-Britannia és több szovjet köztársaság küldött delegációt. Hazánkat a VGYOSZ elnökeként e sorok írója és kísérője, Szombath Tiborné, a Budapest és Pest Megyei Szervezet előadója képviselte.

Az első két napon plenáris üléseken folyt az érdemi mun-

ka. Netülkin úr a belorussz vakok szövetségének elnöke ünnepélyes megnyitójában ismertette a rendezvény célját: „A konferencia célja és feladata: felvázolni a látásukban fogyatékos emberek oktatásának, szakmai képzésének, szociális és foglalkozási rehabilitációjának egységes, egymásra épülő rendszerét, meghatározni az oktatás és a rehabilitációs tevékenység szerepét a vak vagy gyengénlátó emberek önálló életvitelre való felkészítésében, körvonalazni a külföldi tapasztalatok segítségével e komplex feladatok megvalósításának lehetőségeit a Szovjetunióban.”

A szociális és foglalkozási rehabilitáció témakörében lényegre törő, rövid előadások hangzottak el Minszkból, Moszkvá-

ból, Csehszlovákiából, az USA-ból, Leningrádból, Nagy-Britanniából és Lengyelországból.

Az előadók többsége elméleti oldalról közelítette meg a rehabilitáció fogalmát. Felvázolták a saját területükön folyó rehabilitációs feladatokat, tevékenységet. Konkrét és komplex programokról csupán Csehszlovákiában, Skóciában és Belorussziában hallottunk.

Skóciában egy hatalmas, minden területre kiterjedő rehabilitációs központ működik. A vakok életre való felkészítés végső célja a látók társadalmába való teljes integráció. Már a rehabilitáció időszakában a látókkal közös kollégiumban laknak a látássérültek, együtt étkeznek és szórakoznak, vagy művelődnek.

A nyugati országokban jelentkező munkanélküliség az elmúlt évtized során érzékelhetően, hátrányosan érintette a rokkant embereket. Az utóbbi időszakban az elektronikus segédeszközök térhódítása új perspektívát tár a vak emberek foglal-

koztatása terén. Többen adatbank-kezelőként, vagy menedzserként keresik meg kenyerüket. A vállalkozók száma is növekszik, ezeket folyamatos jogsegély- és információ szolgáltatásban részesítik a szövetségek.

Az előadásokból megismerehettük a rokkantsági osztályozás vizsgálati elveit és módszereit. Hangsúlyozták a rokkantság megelőzésének fontosságát. Lengyelországban a vakok egyesületei különféle szövetkezeteket működtetnek, így a foglalkozási rehabilitációban nagy szerepet kap a fizikai munka.

Az egyik kazányi előadó arról szólt, milyen súlyos problémákkal küszködik a látássérült ember, aki mezőgazdasági környezetben él.

A látássérült gyermekek önállóságra nevelése témakörében Moszkvából, Leningrádból, Litvániaiból, Bulgáriából, az USA-ból és Magyarországról hangzott el előadás.

Egymástól eltérő iskolarendszerekről számoltak be. Például az Amerikai Egyesült Államokban a működő három speciálisan vakok részére fenntartott intézet mellett a látássérült gyerekek többsége a látókkal együtt, integráltan tanul lakóhelyén. A Szovjetunióban csak a vakok részére szervezett speciális iskolákban tanulhatnak alap- és közép fokon. Hazánkban a speciális keretek között folyó óvodai- és általános iskolai nevelés, az egyéni bánásmódot és a differenciált foglalkoztatást előnyben részesítő oktatás, a közép- és felsőfokon folyó integrált oktatásra készíti fel a tanulókat.

Mindenki egyetértett abban, hogy leghelyesebb, ha az önállóságra nevelés már az óvodás korosztályban megkezdődik. A szakemberek folyamatosan segítsék a szülőket gyermekek nevelésében. Az iskolai oktatásban központi szerepet kap a mozgásra és tájékozódásra való nevelés. Fejlesztetni kell az érzékszerveket: a hallást, a tapintást és a látást. Szolnceva asszony Moszkvából szép eredményekről számolt be az aliglátók látására nevelése terén végzett munkáról. Itt jegyzem meg, hogy ilyen fejlesztés a budapesti vakok iskolájában is folyik Szi-lági Veronika vezetésével.

Az általános iskolai oktatásban helyet kap a pályákra való felkészítés. Így kapcsolódik tevékenységünk szervesen a foglalkozási rehabilitációhoz. Leszögeztük, hogy az integrációs oktatás csak azokban az országokban lehet sikeres, ahol a szakemberek megfelelő száma és a fejlett segédeszközök sokasága a rendelkezésre áll.

Nagy érdeklődést váltott ki előadásom, amelyben felvázoltam azt a kísérleti programot, melynek eredményeként három év múlva, a budapesti általános iskolában végzett vak tanulók mindegyike ismerni fogja a beszélő számítógép használatát alap- vagy magasabb fokon, a tanórákon önállóan fog síkírógépen írni és optaconnal olvasni, és legalább két nyelven alapfokon beszélni. A fehérbot segítségével önállóan közlekednek már jelenleg is az iskola környékén, több aliglátó növendékünk hétvégén egyedül utazik haza. A felvázolt programhoz a tárgyi és személyi felté-

telek is rendelkezésünkre állnak. Jelenleg is már sok gyerek denderkezik saját számítógéppel. Az iskolában egy számítógépes kabinetben folyik az oktatás. Rövidesen 9 optaconnal fogunk rendelkezni.

A bolgár elnök elmondta, hogy 1990. novemberében egy oktatási konferenciát szerveztek, melyre hazánkat is meghívják.

A minszki nemzetközi konferencián megemlékeztek a világszerte ismert vak pedagógus Kovalenko születésének 100. évfordulójáról.

A konferencia harmadik napján szekciouléseken folyt tovább a munka. Az oktatási szekcióban a Belorussziában működő hét általános iskola és három speciális szakiskola munkájáról hallottunk referátumokat.

Ebben a tíz intézményben kb. 1200 vak, vagy gyengénlátó gyermek tanul. A látásukban fogyatékos gyerekeket már kis korukban besorolják a rokkantak valamelyik csoportjába. Az első és második rokkantsági csoportba tartozók csak a számukra kijelölt iskolában tanulhatnak. Ez kihat későbbi foglalkozásukra is.

21-én látogatást tettünk egy egészségügyi klinikán, 22-én pedig a szociális ügyek minisztere fogadott minket, akivel közösen értékeltük a konferencia eredményeit, tanulságait.

A belorussz vakok szövetsége számára modellértékű lehet a Magyarországon folyó oktatás és a felnőttek rehabilitációja, az idős emberek szociális otthonokban történő gondozása is. Ezért a Központi Elnökségünk úgy határozott, hogy 1990 folyamán

ERHARTNÉ DR. MOLNÁR KATALIN —
DR. CSOCSÁN LÁSZLÓNÉ

Beszámoló

1989. október 17—21. között rendezte meg Brüsszelben a belga vakok és gyengénlátók szövetsége és az EBU (Európai Gazdasági Közösség) bizottsága azt a szimpóziumot, amelynek témája a modern technológia alkalmazása volt. A rendezők meghívására hazánkat a tanácskozáson Erhardtne dr. Molnár Katalin, a VGYOSZ főtítkára és dr. Csocsán Lászlóné, a Bérczi Gusztáv Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskola tanszékvezető főiskolai decense képviselte. Talán érdekes megjegyezni, hogy amíg napjainkban az európai országok között az egyre árnyaltabb politikai és gazdasági kapcsolatok a jellemzőek, addig a brüsszeli találkozón a szocialista országok közül csak Magyarország vett részt.

A Világpiac modern sajtóközpontjában tartott háromnapos rendezvény október 18-án délelőtt sajtókonferenciával kezdődött. L. de Wulfnek a belga szövetség elnökének: megnyitója után elnöktársa, P. Gerard ismertette az 1988-ban újjászerveződött érdekvédelmi feladatokat ellátó szövetséget. Belgiumra jellemzően az ismertetés rövid vázlatát a résztvevők francia és flamand nyelven kapták kézbe. Ezután T. J. Parker (Anglia) az EBU és a Közöspiac kapcsolatáról tartott beszámolót. Délután a kiállítók bemutatkozására került sor. Számunkra a Data Braille Service (Belgium) által kiállított számítógép-jelolvasó-Braille nyomtató kombináció jelentett újdonságot, amelyet a gyakor-

latban a helyszínen is próbálhattunk: a magunkkal hozott géppel írt levelet a jelolvasóba helyezve a számítógépet megfelelően utasítva percek alatt megkaptuk a levél pontírasos változatát. Nagy örömmel üdvözöltük a pontíras jegyzetelő elektronikus készülékeket is, amelyek akár 200 oldalnyi Braille szöveget is képesek tárolni, PC-hez, nyomtatóhoz kapcsolhatók. Az ALVA (Hollandia) cég által kiállított kiállított ABC pl. 20 karakteres Braille kiírósorral is rendelkezik, így a beírt szöveg jegyzetelés közben is ellenőrizhető. Mérete: 20×20×5 cm, súlya: 1,5 kg. Elemmel és hálózatról egyaránt működtethető. A fentiekben kívül valamennyi kiállítói számítógép (IBM PC, Laptop) — Braille adaptációs variációt mutatott be.

Október 19-én reggel az európai gazdasági közösség nevében B. Wehrens üdvözölte a küldötteket és beszélt arról a programról, amely a kevésbé fejlett országok megsegítését szolgálja, és amelynek egyik formája az, hogy a modern technológiák elterjedését, így a rehabilitáció területén való alkalmazásához is közvetett vagy közvetlen segítséget nyújtanak.

Az előadások és az azt követő viták során betekintést nyerhettünk a nevezett országokban folyó legújabb segédeszköz-fejlesztésekbe, de hasznos információkat kaptunk a látássérültek rehabilitációja szinte valamennyi területéről. Általában elmondható, hogy a legmodernebb technológiát alkalmazó elektronikus bázison működő

vendégül lát egy belorussz delegációt.

A komoly munka mellett részünk volt szórakoztató programokra is. Meghallgattuk a vakok profi művészekből álló énekkarát és zenészeit. Az énekkar a szövetség támogatásából és rendszeres fellépésekből tartja fenn magát. Kirándulást tettünk a vakok és siketek közös üdülőjében, amely egy mester-séges tó partján áll.

Az ötnapos ott-tartózkodásunk alatt némi bepillantást nyerhettünk a mai orosz valóságba. Őszintén be kell vallanunk: még nem mindenütt érződik a „peresztrojka”. Például

az államilag támogatott árukból csak az adott köztársaságból származók, illetve az ott élők vásárolhatnak. Odatartozásukat személyi okmánnyal kell igazolniuk. A moszkvai taxisok között is vannak uzsorások, akik az óra által mutatott két rubel helyett a külfölditől 25-öt kérnek. Az utcán ma sem udvariasabbak a rohanó járókelők, mint tíz évvel ezelőtt. Bocsánatkérés nélkül fellökik az embert, vagy határozottan odébb teszik.

Néhány negatív élményünkért kárpótolt minket vendéglátóink szívélyes, mindent igényt kielégítő színvonalas gondoskodása.

segédeszközök a nyugati országokban ma már elterjedten felhasználtak. A fejlesztés azonban egy percre sem áll meg. Jelenleg a képernyőgrafika értelmezése vakok számára jelenti a legnagyobb kihívást. Erről F. Heuer (NSZK) tartott részletes beszámolót. Az előadók szinte valamennyien az eszközök aktív alkalmazói voltak. M. Klein (Franciaország) a vakok és látássérültek foglalkoztatása terén érvényes szociális rendelkezésekről tartott előadást. Lényegében az 1987-es rehabilitációs törvény működését elemezte a magán- és állami vállalatok alkalmazottaival kapcsolatban. A lépcsőzetes bevezetéssel 1990-ben érik el valamennyi területen az 50%-os határt, azaz a munkaadó 100 ember után öt fogyatékos köteles alkalmazni, vagy annak megváltását egy alapítványba befizetni. Az alapítványba befolyó összeget új munkahelyek létesítésére, segédeszközökkel való ellátására használják fel.

J. Witvliet (Hollandia) egy olyan rendszer működéséről számolt be, amely a munkahelyi integráció gyakorlati megvalósítását célozza. 1988-ban 30 olyan munkahelyet létesítettek, ahol a látássérültek sikeresen beilleszkedtek. Ezek közül felsorolunk egy párat: autógumi-szerelő, autózúzó, szociális munkás, újságíró, biztosítási ügynök, jogtanácsos, kárpitos, zongorahangoló, számítógépprogramozó, rendszerszervező, telefon-informátor, telefoneladó és szövegszerkesztő.

M. Cejudo (Spanyolország) előadása számunkra különösen érdekes volt: a spanyol vakok

szövetsége Vizuális Rehabilitációs Központjáról számolt be, ahol elsősorban az aliglátók vizsgálatát, speciális orvosi, pedagógiai megsegítését végzik. A legkorszerűbb segédeszközökkel felszerelt intézmény felépítését és mindennapi munkáját bemutató videofilm egy kópiáját magunkkal hoztuk, amit a hallgatók oktatásában és a tiflopedagógusok továbbképzésében egyaránt hasznosítani fogunk.

Az utolsó munkaülés főreferátumát K. Connell (Egyesült Királyság) tartotta az integrált szakmai képzést biztosító technikai megoldásokról. Előadásából kiemeljük, hogy Angliában igen sok ún. irodai munkahe-

lyen dolgoznak látássérültek. Hatékony munkavégzésük a modern segédeszközök által biztosított. Ezeket három típusba csoportosíthatjuk: pontírással, szintetikus beszéddel és ún. large-print (nagyított betűkkel) technikával működő megoldások típusaiba. Az egyik legelterjedtebb foglalkozás: a szövegszerkesztő. Connel előadásában részletesen beszámolt a R.N.I.B. Vocational College (foglalkozási képzőhely) munkájáról, ahol a szakemberek a munkahelyeken való utógondozói feladatokat is ellátják.

A szimpózium 1989. október 20-án délután az ajánlások megfogalmazásával ért véget.

MEGYEI HÍRCSOKOR

HAJDÚ-BIHAR MEGYE
GEREINÉ JÓNA ILONA

Életutak Hajdú-Biharban

Ez a címe annak a sorozatnak, amely beszélgetés keretében mutat be egy-egy Debrecenben élő, a közösségért, a városért, a megyéért odaadó szolgálatot vállaló személyt. Ez az ötlet a Rózsa Dezső kulturosé, a megvalósításban pedig jelentős része van Csicsay Károlynak, a Déri Múzeum munkatársának.

Csicsay Károly beszélget a meghívott személlyel, s kérdései nyomán megismerjük vendégünk életét, munkásságát főbb vonatkozásaiban. Ő a házigazdánk múzeumlátogatásaink alkalmával is, amit mi „tapparti-

nak” hívunk. Ekkor ugyanis megtapinthatjuk az ismertett tárgyakat.

1989. október 9-én a program megkezdése előtt Csengeri József titkár köszönő szavak kíséretében adta át Csicsay Károlynak a Braille-émlékérem ezüst fokozatát.

Ezen a programon dr. Gál Botond, a Református Kollégium főigazgatója volt vendégünk. Az első kérdés így hangzott: Hogy, mikor és honnan indult?

Megtudtuk, hogy Gál Botond 1946-ban született Bereg megyében, paraszt család gyerme-

keként. Középiskoláit Debrecenben végezte, s már akkor megszerette városunkat. A Kossuth Lajos Tudományegyetem matematika-fizika szakán szerezte első diplomáját. Egy évet dolgozott a MÁV-nál, mint pályamunkás. Ezután teológiára iratkozott be. Felesége fogorvos. Három gyermekük van.

A főigazgató beszélt arról is, hogy miként alakult a Református Kollégium helyzete a háború után, és arról is, hogy milyen további gondok várnak megoldásra napjainkban.

Nagyon rokonszenves volt vendégünk válasza arra a kérdésre, hogy hogyan él egy hívő ember, aki közösségi szerepet is vállal ebben a vallásosságot jobbra elutasító környezetben?

„Jól.” — hangzott a válasznémi töprengés után. Mert időálló dolgokat tart szem előtt, s nem bizonytalanodott el mostanában sem, mint sokan mások. Nem látja jövőnket annyira pesszimistán.

A beszélgetés végén dr. Gál Botond felajánlotta, hogy ellá-

togat szövetségünkbe a kollégiumi Kántus Kamarakórus, ha erre igény mutatkozik.

Köszönjük vendégünknek, hogy gyönyörködhettünk szép magyar beszédében, s hogy megosztotta velünk emelkedett gondolatait.

Köszönjük a szervezőknek, hogy mi, akik a rádió és televízió jóvoltából inkább országunk közéleti személyiségeit ismerjük, találkozhattunk a városunkat szerető s érte dolgozó dr. Gál Botonddal.

SOMOGY MEGYE

Csik Lajos írása nyomán

A Somogy megyei körzeti csoportok 1989. évi kirándulásai

Megyei szervezetünk körzeti csoportjai ebben az évben is megrendezték hagyományos kirándulásait. A marcali, a kaposvári és a siófoki körzeti csoportok gyógyfürdőkbe és hazánk szép tájaira látogattak el.

A marcaliak Sopronba mentek 1989. július 21-én, majd innen Bükfürdőre. A kirándulás programja kellemes felüdülést adott a résztvevőknek.

A kaposvári körzeti csoporton belül működik a „Vakok klubja”. Időközönként (előadás, ünnepség stb.) találkoznak. Új programként szerepel az „Ismerd meg a megyeszékhelyt és környékét” elnevezésű rendezvény. Első ízben a kaposvári Deseda tóhoz látogattak el. Ez a tó a város kedvelt üdülő és

pihenőközpontja, ahová az utóbbi években külföldiek is el látogatnak.

A kirándulások sorát a siófoki körzeti csoport zárta. 1989.

október 20-án — immár hagyományosan — Hévízre, a Postás Üdülőbe látogattak el. Kellemes fürdözéssel és kötetlen beszélgetéssel töltötték a napot.

A megyei szervezet elnöksége ezúton mond köszönetet a szervezőknek és a patronáló társadalmi szervezeteknek, amiért hozzájárultak a látássérültek szabadidejének hasznos eltöltéséhez.

CSONGRÁD MEGYE

Szabó István írása nyomán

Jubileumi Fehér Bot napi ünnepség Makón

A VGYOSZ makói körzeti csoportjának tagsága 1989. október 16-án jubileumi, 25. Fehérbot napi ünnepségre gyűlt össze a Korona Szállóban. Rácz Sándor ünnepi megnyitója után, e sorok írója adta elő „Nem látókhoz” c. versét. Majd Páncél János sorstárs szavalta el Váci Mihály: Még nem elég c. ver-

sét. Ezután Jáksó László, Csongrád megyei elnök mondott üdvözlő beszédet, melyben méltatta a Fehérbot Napjának jelentőségét. Elmondta, hogy az 1970-es évek derekától az ENSZ október 15-ét a Nemzetközi Fehérbot Napjává nyilvánította. Elismeréssel szövegezte a makói körzeti csoport 25. évét át végzett

DR. HOHL JÓZSEF

Gondolatok az új szabálytervezethez

1. Előzetes megjegyzések

Új alapszabályt készítünk. Három kérdést emelek ki, ame-

lyek véleményem szerint — problematikus voltuknál fogva — érdemesek mélyebb megfon-

tolásra és részletesebb átdolgozásra.

1984. szeptemberében beadtam az akkori elnökséghez egy „Alapszabálykritiká”-t, amelynek megvitatását 1989. júniusában tűzték napirendre. Az egész kritikán végighúzódtott egy általános kérdés: az elnökség és a hivatal viszonya.

MOLNÁR MÁRIA

Vakok klubja alakult Szegeden a hangoskönyvtárban

Ez év októberében Szegeden a hangoskönyvtárban megalakult a „Vakok klubja” a könyvtárba járók igénye alapján.

Az első foglalkozáson 20 fő — vakok-gyengénlátók és látók — vett részt. Ismerkedés után megbeszéltük az ez évi programlehetőségeket és ötletek hangzottak el a jövő évi tervekhez. A későbbiek során kívánunk nevet adni a klubnak. A hasznos időtöltésen, a tanuláson túl fontosnak tartjuk egymás megismerését, a vakok és a látók együttműködését.

1989. október 20-án dr. Mol-

nár Gyula, a Molnár-dixieland vezetője tartott előadást élete két fontos hobbyjáról, a jazz-ról és a madarakról.

További programterveink:

- bemutatkozik az agysebész, az urológus, a bőrgyógyász
- a teológia tanára tart előadást a bibliáról
- első kézből a sci-fi-ről
- új lemezek bemutatója
- termékbemutatók
- múzeumi órák
- találkozás a szobrással stb.

A klub tagjai minden érdeklődőt szívesen látnak és várnak alakuló kis közösségükbe.

(Folytatás a 9. oldalról)

munkájáról. Köszönetét fejezte ki mindazoknak, akik az eltelt időszakban sorstársaikért, s a vakügyért fáradoztak. Elismerően beszélt a Városi Tanács Végrehajtó Bizottságának eddigi támogatásáért, s reményét fejezte ki, hogy a jövőben is aktívan segítik majd a körzeti csoport munkáját.

A vendégek között foglalt helyet Sarró Ferenc, Makó tanácselnöke is, aki meleg szavakkal emlékeztette a tagságot a körzeti csoport megalakításának viszontagságaira, s méltóan szólt az elért eredményekről. Ezt kö-

vetően a tanácselnök erkölcsi és anyagi elismerésben részesítette e sorok íróját, Erdős Ernőt, Szekeres Mihályt, Kiss Sándornét és Páncél Jánost.

A 25. évi jubileum tiszteletére egy emlékplakett megjelenését határozta el körzeti csoportunk vezetősége, ami társadalmi munkában Balog István, a makói FÉG igazgatója jóvoltából készült el.

Az ünnepi gyűlés résztvevőinek szép emléke lesz ez a plakett az 1964. december 3-án megalakult makói körzeti csoport 25. jubileumára.

Alapszabálymódosító Bizottság jött létre, tagjai — rajtam kívül — dr. Bódi István, Erhartné dr. Molnár Katalin, dr. Molnár Antal és Nagy Ernő voltak.

A Bizottság több tervezetet készített, az új elnökség is kettőt, így a küldöttközgyűlés elemest többszörösen átdolgozott szöveg került. Ennek ellenére az alapprobléma nem tisztázódott, inkább még zavarosabb lett. Voltaképpen két szemlélet áll egymással szemben. Én úgy gondolom, kontroll alatt tartott, de erős központi hivatali szervezet szükséges. Dr. Szigeti György szerint a Szövetségnek a megyei szervezetek önkormányzatán kell alapulnia.

Az Elnökség, melynek 7 megyei titkár tagja van, mellette sorakozott fel. Mivel a szövetség nem állami hivatal, vagyis a vakoknak is társadalmi szervezet formájában, azaz sajátmaguk által megszervezett intézmény formájában kell biztosítaniuk érdekvédelmüket, ezért minden azon múlik — a szövetség munkamódszere, érdekvédelmi tevékenységének sikere — hogy milyen választási, képviselői mechanizmust alakítunk

ki. Abban az alapszabályban, amelyet az elnökség a küldöttközgyűlés elé terjeszt, sem erős központ, sem igazi önkormányzat nem található.

2. Választás

Az érvényben lévő alapszabály a választással lényegében nem foglalkozik. Az új alapszabály tervezete megadja az alapvető szempontokat a választáshoz, továbbá mellékletet ígér a szavazás és a választás technikai lebonyolításának rendjéről, ami természetesen csak akkor készülhet el, amikor az alapszabályt a küldöttközgyűlés már elfogadta.

A bizottsági tervezet a teljeskörű rotációt ajánlja, míg az elnökségi tervezet a tisztségekre vonatkozó kötelező többes jelölést.

Lássuk a két szöveget:

Bizottsági tervezet, 21. § (2)

a) pontja választásnál az alábbi szempontokat kell figyelembe venni:

b) Nem lehet egy küldött egy személyben megyei titkár és a Központi Elnökség rendes, vagy póttagja.

c) Ugyanaz a személy folyamatosan két választási cikluson keresztül lehet elnök, főtitkár, megyei elnök, vagy megyei titkár.

d) A Küldöttközgyűlés — és ennek megfelelően a küldöttterkezetlet — minden választáskor harmadrészben megújul, vagyis ugyanaz a személy legfeljebb három cikluson át lehet egyfolytában megyei és országos küldött.

Elnökségi tervezet, 21. § (2) a) Az elnök, a főtitkár, a megyei

elnök és a megyei titkár tiszttségére kötelező a többes (legalább kettős) jelölés.

Teljeskörű rotációs rendszerhez talán kevesen vagyunk (jóllehet a szövetség létszáma közel 20 000), mégis meg kellene állapítani bizonyos időbeli korlátozást, hogy megakadályozzuk az életfogytig, vagy tetszés szerint tartó tisztségviselést, s ami ezzel jár: az információ és a „hozzaértés” egyesek általi monopolizálását, a kivételezett személyi kapcsolatok kialakulását, amelyek idővel elkerülhetetlenül hierarhikus struktúrává merevednek.

Erre a szövetségben a többsjelölés intézménye egymagában gyakorlatilag alkalmatlan. (Ennek igazolását lásd a következő pontban.)

A Vakok Szövetsége közvetíti az állami gondoskodás jelentős részét tagjai számára, és ezt mint társadalmi szervezet teheti. Márpedig az esetleges visszaélések elkerülésére, a kedvezmények egyenletesebb és igazságosabb elosztása, a szervezeti élet folyamatos felrészítése érdekében szükség van egy egészséges váltórendszerre. Ha az alapszabály lehetőséget sem ad rá, tiszter annyi tagsági létszám mellett sem fogunk találni megfelelő embereket a különböző tisztségekre, illetve feladatokra.

Igaz, dr. Szigeti javasolta egy olyan rendelkezés megfogalmazását, miszerint, mondjuk 65. életévén felül a megyei titkár felajánlhatja lemondását. Viccnek jó az ilyen javaslat, ugyanis ha egy idős titkár még szellemileg friss, akkor nem kell lemondania, ha pedig már sze-

nilis, akkor nem fogja belátni, hogy neki le kell mondania.

Tartalmaz a tervezet néhány más újdonságot is a választásról, de most már csak két pontra térek ki.

21. § (3) bek. b) pont:

Taggyűlésen és közgyűlésen a jelenlévő tagok, küldöttközgyűlésen a jelenlévő küldöttek egyharmada bizalmatlansági indítványt terjeszthet elő az illető szervezet tisztségviselőivel szemben...

A bizalmatlansági indítvány egyfajta felmérési lehetőséget biztosít a tisztségviselőknek, egyúttal korrekciós lehetőséget ad a választók kezébe a tisztségviselőkkel szemben.

De megint egy aránytalanság keletkezik: A bizalmi megmérettetés lényegében csak a küldöttközgyűléseken jelent teherpróbát.

21. § (2) bek. c) pont:

Az országos elnökség tagjai: az elnök, a főtitkár, a legtöbb szavazatot nyert 4 vidéki küldött és 3 budapesti és Pest megyei küldött, a szavazási arány sorrendjében további 4 személy, mint rendes tag és 3 személy, mint póttag.

Az országos elnökség összetételében védi a budapesti és a vidéki minimumot. A bizottsági tervezet nem a vidék -Budapest ellentététől, hanem az esetleges elfogultságtól védi a megválasztandó elnökség munkáját.

3. A megyei szervezetek jogi személyek.

Ha tagságuk létszámát, tenni-valóik sokrétűségét tekintjük, akkor ez helyénvaló, de ha a tagsági viszonyokat vizsgáljuk,

akkor nem mondhatjuk, hogy a megyei szervezetek ilyen önállósodása a tagok érdekeit szolgálja.

A Szövetség tagjai jórészt idős, beteg, kiszolgáltatott emberek. Az önkéntesség a mi esetünkben hamisan hangzik: az ország egyetlen vakok szövetségébe a vak valójában nem önként, hanem kényszerűségből lép be. Akinek szemernyi ismerete van a szövetség életéről, az tudja, hogy a vidéki titkár a megyéjében általában annyiszor választatja meg magát, ahányszor akarja. Ezért képtelenség mégcsak gondolni is arra, hogy a vakok szövetsége ilymódon alulról szerveződhet.

4. Munkáltatói jogok.

Az országos elnökség „a főtitkár munkáltatója”. E jogát eseti megbízással átruházhatja az elnökre. Továbbá az országos elnökség a főtitkáron keresztül gyakorolja a megyei titkárok felett a „munkáltatói jogokat.” 12. § (2) bek.

Hogy is van ez?

Az elnökségi tervezet szerint tehát az országos (központi) elnökség gyakorolja a munkáltatói jogokat a főtitkár felett, de a megyei titkárok fölött is figyelembe véve — alkalmasint 9 megyei titkár lehet a tagja, e tekintetben semmiféle megszorítás nincs. Dr. Szigeti a következőképpen érvel:

„Ez az autonómia. Országos szervezet és helyi önkormányzat; nem lehet ütköztetni, a helyi önkormányzatot kiütni az

országos szervezettel. El lehet még képzelni — bár ez is jogsétés — bizonyos limitálást: 3—4 titkár legyen.”

Azt mondja, hogy egy szakajtó jogi iratot tudna hozni az ilyen kettős alkalmazást illetően és náluk is vannak hasonló esetek. Szerintem tanácsi gyakorlatra hivatkozni nem a legszerencsésebb. A tanácsi szervezet, amely most a Belügyminisztériumhoz tartozik, mint önkormányzati szerv a közeljövőben át fog alakulni, megszűnnek a különböző rejtélyes alkalmazási formák. Országos szervezet és önkormányzat persze, hogy nem ütközhet; de a világon mindenütt, ahol valóságos önkormányzat létezik, más-más személyek testesítik meg a kétféle szervezeti formát. Ha a megyei szervezetek jogi személyek, akkor valójában a megyei titkár nem lehet az országos elnökség, azon testület tagja, amely a főtitkár munkáltatója, ugyanakkor sem a főtitkár, sem az országos elnökség nem lehet a megyei titkár munkáltatója, hanem kizárólag a megyei elnökség.

A munkáltatói jogok tervezett rendszerében a megyei titkár az országos elnökség tagjaként a főtitkár munkáltatója, míg neki, mondhatni, semmi köze a megyei titkárhoz, sőt, állandóan keresnie kell a helyi főnökök kegyeit, akik a maguk által kiválasztott küldötteket bármikor a csatába tudják küldeni, most már nemcsak választáskor, hanem bizalmi szavazás alkalmával is.

5. Végkövetkeztetések

A javasolt alapszabály gyengíti a szövetség szervezeti rendszerében a központi egyesítő erőt, ugyanakkor a megyei szervezetek önkormányzatát sem tudja megvalósítani, ehelyett a fölülről biztosított oligarchátusok szövetségét ígéri.

Ha a bevezetőben említett két szemléletet következetesen végigvisszük és nem felemás szervezeti szabályozást fogadunk el (ami egyébként az előző mondatban jelzett nagyon is egyértelmű diszfunkcionális zavarokhoz vezet), akkor a következő alternatívát kapjuk: a főtitkári és megyei titkári tisztséget ugyanaz a személy egyfolytában meghatározott ideig töltheti be.

A megyei szervezetek jogi személyek. A megyei titkár munkáltatója a megyei elnökség. A központi hivatal mintegy koordinációs szerepet lát el, és legfeljebb a központból kapott pénzek és az országos kedvezmények felhasználását ellenőrzi. A tagnak, a „röghözkötöttség” feloldása végett joga van az ország bármelyik megyei szervezetéhez csatlakozni, lakóhelyétől függetlenül. A megyei elnökség sérelmes döntése ellen — az egyesülésről szóló törvény szerint — a tag bírósághoz fordulhat. A 13 tagú országos elnökségnek, amely szerv a főtitkár munkáltatója, megyei titkár nem lehet tagja. A megyei titkárok konzultatív tanácsot alkotnak, amelynek az országos elnökséggel szabályozott kapcsolata van.

DR. SZIGETI GYÖRGY

Reflexió a „Gondolatok az új alapszabály tervezetéhez” című cikkhez

Előljáróban azzal a küldött-közygyülésen elhangzott kijelentéssel értek egyet, mely az új alapszabály megalkotása kapcsán azt fogalmazta meg, hogy az érveket sorakoztassuk fel és ne személyeskedjünk. Annak ellenére, hogy ezt a nézetet osztom, válaszolnom kell, mivel a legutóbbi Vakok Világában közölt cikk három esetben és kizárólag személyemet említi egyes elvek kapcsán.

Igaz, hogy több tucatnyi javaslatom volt, melyek egy részét az elnökség magáévá tette, és az alapszabály tervezésébe beépítette. Pl. a direkt demokráciát a tisztségviselők választásánál, a kötelező többes jelölést, a megyei küldöttgyűlésen történő titkos szavazást, a bizalmatlansági indítvány kérdését, a megyei szervezetek jogi személyiségét stb.

A jelen cikkben csak a háromszori név szerinti „szellemidézésre” válaszolok, mivel némely nézeteket a cikk írója még ha hízelgő is, nekem tulajdonít annak ellenére, hogy azok az elméletből, avagy másoktól származnak. Ugyanakkor kijelentéseimet félrevezetően idézi, egyes érveléseket szövegkörnyezetéből kiragad, számomra idegen értelmezést adva ezeknek.

1. A megyei szervezetek jogi személyisége.

Elmelétilag alátámasztottnak tűnik a centralizáció és decent-

ralizációra történő hivatkozás — megyei szervezetek jogi személyisége egy centralizált érdekvégyenesítés ellen hat — amennyiben a megyei szervezet jogi személy, úgy már egyesület, és az országos szövetség csak a megyei egyesületek szövetségként létezik.

A kérdés ily módon történő felvetése ellentmond az elméletnek, és a jelenlegi — mind az egyesülési törvényben, mind a polgári törvénykönyvben megjelenő — tételes jogszabálynak. Ugyanakkor nem veszi figyelembe a megyei szervezetnél jelentkező realitásokat, a praktice felvetődő és megoldásra váró kérdéseket.

A centralizáció és decentralizáció szembeállítás a tényleges jogkörök megjelölése nélkül csak játék a szavakkal. Nincs akadálya annak, hogy az érdekvégyenesítés a látási fogyatékosok rétegét illetően a normatív szabályozás érdekében az országos szövetségnél jelenjen meg, de ugyanakkor tagadhatatlan, hogy megyei szervezetek területileg kötöten csoportérdekeket, sőt napi tevékenységükben egyes érdekeket jelentetnek meg. Például hátrányos helyzetű térségek foglalkoztatási kérdése stb.

Ugyanúgy jogilag teljesen téves a megyei szervezet jogi személyiségét önálló egyesülettel azonosítani, és következé-

képpen az országos szövetséget csak egyesületek szövetségként feltüntetni.

Ezzel szemben a jogi rendezés a következő.

Az egyesülésről és gyűlekezésről szóló 1989. II. törvény 2. § (4) bekezdése szerint „A társadalmi szervezet, a társadalmi szervezetek szövetsége, továbbá — ha az alapszabály így rendelkezik — a társadalmi szervezetek szervezeti egysége jogi személy” [társadalmi szervezeten az egyesület is értendő 2. § (1)]

Ugyanakkor a Polgári Törvénykönyv 67. § (1) bekezdése így szól.

„Az egyesületek mint országos vagy helyi egyesületek működnek. Az egyesületek csoportokat szervezhetnek.”

68. § (1) „Az alapszabály a nagyobb működési területre kiterjedően szervezett vagy nagylétszámú csoportot a rendelkezésére álló vagy on erejéig önálló jogi személlyé is nyilváníthatja, ha erre az egyesület és a helyi csoport működése érdekében szükség van. A helyi csoport jogképességét nyilvántartásba vételével szerzi meg.”

Tehát alapszabályi kérdés az, hogy a megyei szervezetnek adnak-e jogalanyiságot avagy sem. Ugyanúgy alapszabályi kérdés az, hogy az országos szövetségnek adjuk meg az összvakság érdek megjelenítését.

A jogi személyiséghez megkívánt feltételek minden megyei szervezetnél megvannak megalkulásuk óta, részben önálló költségvetéssel gazdálkodnak. Az országos szervezet helyi csoportjának, fiókjának részlegként a Ptk. 30. § (1) bekezdése meghatározott korlátozott jogképesség, a megyei szervezetnek a valóságos élethelyzetből adódó gondjait csak részben oldja meg.

Praktikusan felvetődő kérdés, hogy az elmúlt évtizedek adományozási gyakorlata (hivatalosan kötelezettségvállalás közérdekű célra) csak nehezen és különféle jogi bűvészműtávkokkal tehető törvényessé. Az adományozó kijelölt kedvezményezettje — a megyei szervezet — nem lehet a szerződés alanya, csak az országos szövetség nevében fogadhatja el az adományt, és a juttatás meghatározott célra fordítása is csak a jogi személy országos szövetséget terheli. Pl. Győr elfogad, de csak az országos szövetség nevében, a győri vak gyermekek részére adományt. Az országos szövetség kötelezettséget vállal, hogy Győrnek adja az adományt, és ugyanakkor az országos szövetséget köti, hogy az adományozás célja megvalósuljon. Ha törvényes helyzetet akarunk teremteni, akkor az elfogadás és teljesítés kapcsán az adományozónak olyan odavissza feltételrendszert jelölünk meg, mely áttekinthet, és különféle bonyolult megkötések miatt nem vesszük el a kedvét az adományozónak. Az adományozó közvetlen környezetében akarja látni a kedvezményezettet, és ennek legegyszerűbb

megoldása a jogi személyiség elismerése. Természetesen ez a könnyebbik eset, mivel itt a szerződő felek találkoznak, és magyarázkodás után a valós viszony még törvényes, de komplikált keretek között jelenhet meg.

Nehezebb és érzékenyebb a végrendeletkérdés. Ha a megyei szervezetnek nincs jogi személyisége, nincs jogképessége, úgy az örökössé nevezés érvénytelen. A végintézkedés egyoldalú ügylet, és az esetek túlnyomó többségében az érdekelt a halált követően szerez tudomást a juttatásról. Nincs mód arra, hogy potenciális végrendeletkezőket az egyesület részéről figyelmeztesse valaki erről a fontos kérdéstről. Amúgy is a végrendeletkező akaratnyilvánításának bármiféle befolyásolása tiltott.

A törvényes örökösöknek érdekük a dolog természetéből adódóan a végrendelet érvénytelenségére hivatkozni, itt a megyei szervezet és közöttük érdekellentét keletkezik.

E kérdésnek feltevése egyáltalán nem elméleti, mivel magam az elmúlt 10 évben a szövetségéknél legalább 6—8 végrendelettről hallottam (Miskolc, Békéscsaba, Tatabánya, Budapest, Pécs stb.).

A munkáltatói jogkörökre, valamint azok megosztására vonatkozó érvelés és mint elvetendő megoldás nem cseng valószínűleg. A szövetségnek, mint egységes szervezetnek — ideértve a megyei szervezetek jogi személyiségét is — belső szabályozási kérdése az, hogy a munkáltatói jogköröket hová tele-

píti és hogy osztja meg! Ilyen példa nemcsak a közigazgatásban van, mint ahogy dr. Hohl gondolja, hanem a nagyvállalatoknál, azok szervezeti egységeinél, akár a termelőszövetkezetnél is, az élet minden területén. A jogkörök megosztását a célszerűség határozza meg, pl. művezető utasít, bért állapít meg, fegyelmez, gyáregységvezető dönthet a munkaviszony megszüntetéséről.

Végképp érthetetlen a korábban hangoztatott érvnek az ellenkezője. Korábban a főtitkár alkalmazza a megyei titkárt, parancsol neki, küldi csatába, most ellenérv, hogy a megyei titkár kegyeit kell keresnie.

Magánvéleményem, hogy választott tisztségviselőknél, ha az nem okvetlenül szükséges, éppen a munkajogi oldás a célra vezető. Erre a szövetségünkben is van példa, elnök és esetenként a megyei titkár.

2. A választásokkal kapcsolatban a cikk korlátozott időre szóló mandátumot szembeállítja az általam javasolt kötelező többes jelöléssel és titkos választással. Valójában egyetértek a korlátozott időre történő tisztségviseléssel akkor, ha személyi feltételei megvannak. Biztosan így van ez országos léptékben, de kérdéses ez a megyék viszonylatában. További vizsgálódás kérdése az, hogy a rotáció kellően felmért személyi feltételek esetében megvalósítható-e, vagy milyen mértékben valósíthatjuk meg. Így változatlanul nézetem az, hogy országosan időszakonként kötelező rotáció legyen, és megyékben is szükséges ezt felerészlt,

harmadrészt időszakonként megvalósítani.

Éppen az előbbiekkal nem szemben, hanem azt erősítve javasoltam már minden ciklusban a kötelező többes jelölést, közvetlen választást és titkosságot. Ez mindenkor ab ovo versenyhelyzetet eredményez. A küldöttközgyűlés — országos és megyei egyaránt — ne csak az elnökséget, hanem a tisztségviselőket válassza közvetlenül az előbbiek szerint.

E két elv mellett további személycserét eredményezhet a tisztségviselők bizonyos korhoz kötött kötelező lemondásának intézménye, ez gyakorlati gond az idős megyei titkároknál. Ez esetben a döntési jogkör megfordul, a kötelező lemondáskor egy külső szerv, egy testület dönt, hogy bizonyos életkor után a tisztségviselő alkalmas-e funkciójának gyakorlására. Bármennyire is hízelgő ezen megoldást nekem tulajdonítani, el kell háritanom, ezt a kétezer éves kereszténység találta ki, a kánonjogban ma is létezik, a püspökök és egyéb egyházi tisztségek esetében gyakorolják. Tehát a cikkben említettektől eltérően, mivel kötelező a lemondás, nem az érdekeltre bízák, hanem az illető tisztségviselő személyét objektív külső személyek és szervezetek értékelik.

Dr. Hohl ezt viccesnek minősíti, ez izlés dolga. De gustibus non est disputandum, izlésekről nem lehet vitatkozni.

3. Az önkormányzat tekintetében a felvetéssel még vitázni sem tudok. Itt dr. Hohl helyi önkormányzatot emleget és szakajtónyi jogi iratról beszél. Is-

métlem, hogy önkormányzat kérdésének izlés szerint szakajtónyi, böröndnyi, vagy legalábbis több kötetnyi szakirodalma és nem jogi irata van. Ebben a szerzők érintik a helyi, a területi önkormányzatot, de szó van az egyesületi önkormányzatról is. Magam részéről ez utóbbi gondolat körben érveltem.

Tehát ilyen sommás megállapítást, hogy a helyi önkormányzatra nem érdemes hivatkozni, mert a belügyminisztériumhoz tartozik, még cáfolni sem tudok. Vallom azt, hogy tanácsoktól, mint nem tökéletes helyi önkormányzatoktól számos technikai megoldást át lehet venni, mint ahogy a demokráciának is vannak általános működtetési elvei.

A sommás érvelés azért is enyhén szólva suta, mert a cikk szerzője az igazi, hangsúlyozom, helyi önkormányzat megvalósulását a belügyminisztériumtól függetlenül képzelem el.

Csak adalék, ha az igazi helyi önkormányzat nyugat-európában van, ott az államok többségében ez a belügyminisztériumhoz tartozik. (Pl. franciaországi prefekturák.)

Véleményem a cikk olvasása és a küldöttközgyűlés után az, hogy alapszabályunk létrehozásánál is az ún. társadalmi vita indokolt. A küldöttek közül az érdeklődők és egyéb személyek részvételével az álláspontok kifejtésére több lehetőség van, és a félreértések, vagy ha úgy tekinthetők, félremagyarázások kiszűrhetők.

JOGI ROVAT

DR. FÜLDI JÁNOS

Az MSZMP vagyonának felosztása

A Minisztertanács határozatot hozott a volt MSZMP vagyonával kapcsolatban. Az MSZP, mint az MSZMP utódpártja, 1989. december 31-ig felülvizsgálja, hogy mint politikai pártnak, működéséhez mely vagyonára van feltétlenül szüksége, a többi ingatlan kezelési jogáról a magyar állam, ill. a tanácsok javára lemond. Ezen ingatlanvagyon nyilván tartására, és hasznosításuk

koordinálására a Minisztertanács kormánybiztost nevez ki.

Három budapesti kerületi székház november 15-ig berendezésekkel együtt az új pártok átmeneti elhelyezésére, átadásra kerül e határozat alapján.

A Minisztertanács a kezelői jog visszaadásával érintett ingatlanok hasznosításáról 1990. január 31-ig dönt, és a hasznosítás tapasztalatairól az Or-

szágyűlést március 31-ig tájékoztatja.

Az Országgyűlés törvényt hozott a köztársasági elnök választásáról. Ez a törvény a köztársasági elnök első alkalommal történő megválasztására vonatkozó szabályokat tartalmazza.

Eszerint köztársasági elnököt választópolgárok, vagy pártok jelölhetnek. A jelöléshez legalább ötvenezer választópolgár aláírásával hitelesített ajánlás szükséges. A jelöléshez többek között csatolni kell, hogy a jelölt a jelölést elfogadja.

Ha a szavazás során a választópolgároknak több, mint kétharmada szavazott, az a jelölt lesz köztársasági elnök, aki a voksok több, mint felét megkapta. Ha ezek a feltételek nem valósulnak meg, második forduló kell tartani. Ebben az a jelölt indulhat, aki az első választási fordulóban az érvényes szavazatok legalább 15 százalékát megszerezte.

Köztársasági elnök az a jelölt lesz, aki a legtöbb érvényes szavazatot kapta, feltéve, hogy a választópolgároknak több, mint fele szavazott.

Ha a második forduló is eredménytelen, az Országgyűlés új választást tűz ki.

Az Országgyűlés törvényt alkotott a pártokról is.

Párt az a társadalmi szervezet, amelynek nyilvántartott tagsága van, és a nyilvántartást végző bíróság előtt ezen törvény rendelkezéseit magára nézve kötelezőnek fogadja el.

A pártok munkahelyen, szolgálati helyen, tanintézetben szervezetet nem hozhatnak létre, és nem működtethetnek. A

fegyveres erők és a rendőrség hivatásos állományú tagjai pártok országos és területi (megyei) szerveiben tisztséget, illetőleg a rendőrség hivatásos állományú tagjai a szolgálati helyük szerinti közigazgatási egység területén működő pártszervezetekben vezetői tisztséget nem tölthetnek be. A párt — többek között — megszűnik akkor, ha az ügyész indítványára a bíróság megállapítja a párt megszűnését, ha az tevékenységével felhagy, és vagyonáról nem rendelkezik, illetőleg a párt-társadalmi szervezetként való működésének érintetlenül hagyásával — ha a párt egymást követő két országgyűlési képviselői választáson nem állít jelöltet.

A párt vagyona tagdíjakból, állami költségvetési támogatásból, egyéni vagyoni hozzájárulásból, és saját gazdálkodásának eredményéből tevődik össze. A párt részére állami költségvetési szerv állami vállalat vagyoni hozzájárulást nem adhat és a párt el sem fogadhatja. Ugyancsak nem fogadhat el más államtól vagyoni hozzájárulást, illetőleg névtelen adományt. Aki e tilalmat megszegi, köteles annak értékét — az Állami Számvevőszék felhívására — tizenöt napon belül az állami költségvetésnek befizetni.

Az állami költségvetésből a pártok támogatására fordítható összeg 25 százalékát egyenlő arányban az Országgyűlésben képvisellel rendelkező pártok között kell felosztani. A fennmaradó 75 százaléknak megfelelő összeg, az országgyűlési választások eredménye alapján

— a pártra, illetőleg a párt jelöltjeire az első érvényes fordulóban leadott szavazatok arányában illetik meg a pártokat. Ez az összeg a párt bevételeinek 50 százalékát nem haladhatja meg. Nem jogosult költségvetési támogatásra az a párt, amely a szavazáson részt vett választók 1 százalékának szavazatát nem szerezte meg. A párt vállalatokat hozhat létre, egyszemélyes korlátolt felelősségű társaságot alapíthat, más gazdasági társaságban azonban részesedést nem szerezhet. A párt a pénzeszközeit — részvényvásárlás kivételével — értékpapírba fektetheti. A pártok kötelesek minden év március 31-ig az előző évi gazdálkodásuk pénzügyi kimutatását a Magyar Közlönyben közzé tenni.

A párt gazdálkodása törvényességének ellenőrzésére az Állami Számvevőszék jogosult.

A pártok szervezeteit a bíróságokon, az Országgyűlés hivatali szervezetében, az ügyészségeken a törvény hatálybalépésével egyidejűleg, az államigazgatási szerveknél 1989. december 31-ig, a fegyveres erőknél és a rendőrségen 1990. december 31-ig, az egyéb munkahelyeken az országgyűlési képviselői választások előtt legalább 90 nappal meg kell szüntetni.

Az Országgyűlés által elfogadott új Alkotmányt a Jogi Rovatban nem kívánom ismertetni. Remélhetőleg Szövetségünk azt Braille-ben teljes egészében kinyomtatja, és így hozzáférhetővé válik tagságunk számára.

Közlekedési hírek

Értesítjük T. Olvasóinkat, hogy kérésünkre a MÁV Vezérigazgatósága folyamatosan hangjelzéses berendezést szereltet fel azoknál a fénysorompós vasúti keresztezésekénél, amelyeket megyei szervezeteink elnökségei jeleztek. A szaggatott hangjelzés a közúti szabad jelzéssel együtt üzemel, tehát a vasúti szerelvény közeledésekor a hangjelzés nem működik. A vasúti pályát csak akkor szabad keresztezni, ha a szaggatott hangjelzés üzemel.

Budapesten a Hungária körúton az 1-es villamos pályáját a jelenlegi építési ütemben a Thököly útig készítik el. A munkálatok legkorábban 1989. IV.-ik negyedévében készülnek el, de várható, hogy csak 1990 első negyedévében történik meg az elkészült útpálya átadása. Az új forgalmi rend szerint az 1-es villamos a Thököly út—Hungária körút kereszteződésétől az Árpád hídon keresztezőtől a Bécsi útig közlekedik.

A járat út megállói: Erzsébet királyné útja, Ajtósi Dürer sor, Thököly út.

Az 55-ös autóbusz jelenlegi járata megváltozik. A piros jelzésű 55-öst megszüntetik.

A fekete jelzésű 55-ös autóbuszjárat a Népliget-i végállomástól a jelenlegi útvonalon az Ajtósi Dürer sorig közlekedik, onnan az Ajtósi Dürer sor, Május 1. út, Erzsébet királyné útja, Hungária körúton fordul vissza. Az Erzsébet királyné úton megállót létesítenek, így

mindkét Metró vonalról közvetlen csatlakozás lesz tagtársaink részére szövetségünk székházához.

A járdákon parkoló gépkocsik nagyon sok problémát okoznak tagtársainknak. Sok éve kérünk, követelünk hathatós intézkedést e kellemetlen körülmény megszüntetése érdekében. Az ilyen irányú törekvésünk eddig nem vezetett sikerre.

Németh Tamás tagtársunk kezdeményezésére egy udvarias hangú felkérést szerkesztettünk — melyet a Budapesti és Pest megyei küldötttervezlet jóváhagyott —, amit tagtársainknak felhasználásra átadunk és így a közvetlen kérelem útján talán hathatósabb lesz a fellépés a helytelenül parkoló járművezetőkkel szemben. Csak azt kell tenni, hogy a néhány mondatos szöveget tartalmazó cédulát tagtársunk a helytelenül parkoló gépkocsi szélvédőjére, ablaktörlője alá vagy rendszámtáblájához tűzi és így felhívja figyelmét a gépkocsi vezetőjének arra, hogy a parkolásnál a későbbiekben figyelmesebb legyen.

Végezetül ismételtlen felhívjuk Tisztelt Olvasóink figyelmét, hogy telefonon vagy levélben jelezzék közlekedéssel kapcsolatos gondjaikat, hogy azok megoldása érdekében az illetékes hatóságoknál a szükséges intézkedéseket kezdeményezhessük.

CSÁK VALÉRIA

BASIC alaptok

VI—VII. rész

Foglalkozzunk egy kicsit a stringes változókkal műveleteket végző utasításokkal. Egyik legalapvetőbb utasítás a LEN (), aholis a zárójelben egy stringes változó helyezkedik el, pl.: A\$, C\$ stb. Ez az utasítás megmondja, hogy hány karakter hosszú a stringes változóban szereplő szöveg. Tehát pl.:

```
10 INPUT A$
20 PRINT LEN (A$)
RUN
```

esetében a begépelte szöveg pl.: ALMA kimondja a PRINT hatására, hogy 4, tehát 4 karakter hosszú.

A következő stringes utasítás a LFT \$ (Left: bal, balra). Ezt az utasítást olyformában lehet használni, hogy: LFT \$ (A\$, I). Ilyenkor az A\$, mint stringes változóban szereplő szövegnek balról annyi karakterét fogja az utasítás kiolvasni, amennyit mutat az „I” változó. Természetesen a változókat bármilyen betűvel megadhatjuk. Pl.:

```
10 INPUT „SZÖVEG” A$
20 INPUT „BALRÓL HÁNY
KARAKTERT?” I
30 PRINT LFT $ (A$, I)
RUN
```

Ebben az esetben ha „SZÖVEG”-ként beírjuk, hogy AL-

MAFA, karakterszámként beírjuk, hogy 4, akkor a 30. sor kifogja mondani, hogy ALMA.

Figyeljük meg, hogy mi történik akkor, ha kialakítunk egy olyan ciklust, aminek záró értéke LEN A\$, a ciklus magjában lévő PRINT sorban a kiolvasandó karakterhosszt jelző „I” a ciklus változójaként szerepel.

Tehát:

```
10 INPUT „SZÖVEG” A$
20 FOR I = 1 TO LEN (A$)
30 ? LFT $ (A$, I)
40 NEXT
```

Tapasztalni fogjuk, hogy a ciklus annyiszor fog lefutni, ahány karakter hosszú az A\$-ban szereplő szöveg, és minden fordulónál eggyel több karaktert fog a 30. sor kimondani, ill. kiírni a képernyőre. Ez a képernyőn egy piramishoz hasonló alakzatot jelent. (Első sorban egy karakter, második sorban 2 karakter, harmadikban 3 stb.)

Az LFT utasításnak van egy párja, az RGH \$ utasítás. Ennek a formája hasonlít az LFT \$ formájához, RGH \$ (A\$, I), ahol az A\$ az adott szöveget tartalmazza, az I pedig, hogy a szöveg jobb szélétől hány karaktert olvasson ki az utasítás. Pl.:

```
10 INPUT „SZÖVEG” A$
20 INPUT „KARAKTER-
SZÁM” I
30 PRINT RGH $ (A$, I)
```

Ha szöveggént megadjuk az ALMA szót, és karakterhosszként a 2-t, akkor a 30. sor ki fogja mondani, hogy MA.

Ezt az előző LEFT utasításhoz hasonlóan is használhatjuk ciklusmagként. Írjuk át az elő-

ző példaprogram 30. sorát a következő módon:

```
30 PRINT RGH $ (A$, I)
```

Most, ha a programot futtatjuk, és szöveggént beírjuk a tipikus szöveget VAKÁCIÓ, a program lefutásakor hasonló betűsorozatot kapunk, mint ahogy a gyerekek befejezik a tanévet: Ó IÓ CIÓ ÁCIÓ KÁCIÓ AKÁCIÓ VAKÁCIÓ.

Ezt a két utasítást különböző célokra használhatjuk majd fel. Alábbiakban egy érdekes példát mutatunk közös használatukra.

```
10 INPUT „SZÖVEG” A$
20 INPUT „KARAKTER AZ
ELEJÉRŐL” I
30 INPUT „KARAKTER A VÉ-
GÉRŐL” J
40 K$ = LFT $ (A$?I): L$ =
= RGH $ (A$, J)
50 P$ = L$+K$
60 PRINT P$
```

Ezt a programot ha lefuttatjuk, és szöveggént beírjuk, hogy ALMAFA, balról levágandó karakterszámként beírjuk, 4, jobbról levágandó karakterszámként pedig, hogy 2, a 40. sorban K\$ egyenlő lesz a balról levágott 4 karakterrel, tehát ALMA-val, az L\$ egyenlő lesz a jobbról levágott 2 karakterrel, tehát a FA szóval. Ezt a két stringes változót összeadjuk, (és mint már írtuk, ha stringes változókat összeadunk, a gép a két stringszöveget simán egymás után írja), az eredményt a P\$-ba töltjük és a következő sorban ezt kimondjuk. Mivel az összeadásnál a két változót felcseréltük, (tehát a K\$-t, és a L\$-t), így az utolsó két karakter kerül az elejére, az első négy karakter pedig a szó végére, így jön ki a FAALMA szó.

Ismerkedjünk meg a következő nagyon hasznos stringes utasítással, a MID \$-ral. Ezt az utasítást a következőképpen használjuk: MID \$ (A\$, I, J), ahol A\$ tartalmazza a szöveget, I tartalmazza hogy hányadik elemétől olvassa az utasítást, szöveget, a J pedig azt, hogy az I által meghatározott szövegtől számítva hány karaktert olvasson ki az utasítás. Tehát ha az alappéldánk 30. sorát ismét újraírjuk, úgy, hogy:

```
30 PRINT MID $ (A$?I, 1)
```

ebben az esetben a program futtatásakor az A\$-ban szereplő szöveget karakterenként (betűnként) fogja kiolvasni, és kiírni a képernyőre, tehát minden sorba egy-egy betűt ír. Ha ellenben a 30. sort úgy írjuk fel, hogy

```
30 PRINT MID $ (A$, 1, I)
```

ebben az esetben a program futásakor látni fogjuk, hogy tulajdonképpen ugyanazt végzi, mint az LFT \$, vagyis az első karaktertől kezdve olvassa a szöveget, és minden ciklusfordulóban annyi karaktert olvas ki, ahánynál tart a ciklusváltozó, tehát az „I”.

Ezzel a formával tudjuk pl. azt meghatározni, hogy a LFT \$-hoz hasonló funkciót hajtson végre, de ne az első karaktertől, hanem az általunk meghatározott karaktertől indítsa. Pl.:

```
30 PRINT MID $ (A$, 5, I)
```

ebben az esetben az ötödik karaktertől kezd a LFT \$-hoz hasonló funkciót végezni a program.

A MID \$ segítségével nagyon könnyen elvégezhetjük egy adott szövegnek a visszafelé történő felolvasását. Az alap-

programunk 30. sorát írjuk fel így:

```
30 X$ = MID $ (A$?I, 1)+X$  
50 PRINT X$
```

Ebben az esetben a 30. sor legelső lefutásakor X\$ üres, tehát semmilyen értéket nem jelez. Éppen ezért a MID \$ hatására kivett első karakterhez kezdetben semmi adódik hozzá, és ezt írja be az X\$-ba az első futáskor.

A második körben kivett karakterhez már hozzáadódik (utánaíródik) a korábban kivett karakterhalmaz (jelenleg az első karakter) és ez kerül az X\$-ba.

Harmadik lefutásnál a harmadik karakterhez kerül hozzá a második és első karakter, ez kerül be az X\$-ba, és így tovább.

Az 50. sor kimondja a megfordított szöveget.

Az előző leckét azzal fejeztük be, hogy egy egymásba ágyazott ciklust a következő leckében fogunk bemutatni. Erre kiválóan alkalmas példa a következő, amelyben az eddig tanult stringes utasítások egy részét is felhasználjuk. A program a begépett szöveget madárnyelvé alakítja át.

```
5 A$ = „AAEÉÍÓÓÓÓUÚÚÚ”  
10 INPUT „SZÖVEG” B$  
20 FOR I = 1 TO LEN (B$)  
30 K$ = MID $ (B$, I, 1)  
40 FOR J = 1 TO LEN (A$)  
50 L$ = MID $ (A$, J, 1)  
60 IF K$ = L$ THEN X$ =  
= X$+K$+„V”  
70 NEXT  
80 X$ = X$+K$  
90 NEXT  
100 PRINT X$
```

Ebben a program az 5. sorban az A\$-ban megadtuk az

összes lehetséges magánhangzót.

A 10. sor töltötte be a B\$-ba a begépett szöveget, amit át akarunk alakítani madárnyelvé.

A 20. sor a B\$-ban lévő átalakítandó szövegnek megfelelő ciklus (tehát az első ciklus) kezdő sora. A ciklus változója az „I”.

A következő sor a K\$-ba tölti az átalakítandó szöveg soron következő egy darab karakterét.

A 40. sor a belső ciklus kezdő sora. A ciklus változója itt a „J”.

Az 50. sor az L\$-ba tölti az A\$-ban lévő magánhangzók közül mindig a soron következő egy darabot.

A 60. sor vizsgálja, hogy a K\$-ban lévő karakter megegyezik-e az L\$-ban lévő karakterrel, tehát valamelyik magánhangzóval, és ha igen, (THEN) akkor az X\$-ban lévő szöveghez hozzáadja egyrészt a kiemelt magánhangzót, másrészt pedig egy „V” betűt. Ha nem, magánhangzóról van szó, a THEN utáni utasításrészlet nem hajtódik végre, a program a következő, 70. sorra lép.

A 70. sor a belső ciklust zárja, és mindaddig visszatér a 40. sorhoz, amíg olyan magánhangzó van az A\$-ban, amit még nem hasonlított össze.

A 80. sorban a már kialakított szöveghez hozzáadja a K\$-ban lévő karaktert.

A 90. sor zárja a főciklust.

A 100. sor mondja ki az X\$-ban lévő, már átalakított madárnyelvű szöveget. Erre a sorra csak akkor lép a prog-

ram, amikor az átalakítandó szöveg valamennyi karakterét végigvizsgálta.

Házi feladat:

A leckében az RGH \$ utasítás taglalásakor kifejtett funkciót valósítsuk meg MID \$ utasítással, vagyis a VAKÁCIÓ szót ugyanazzá a betűsorozattá alakítsa ki.

Mai leckénkben a véletlenszám generálással ismerkedünk meg.

```
Az erre vonatkozó BASIC utasítás: RND (  
10 X = RND (5)  
20 PRINT X  
30 GOTO 10  
RUN
```

Tapasztalhatjuk, hogy a program futása során X különböző értéket kap 0 és 5 között. Döntő többségében kellemetlen törtszámot. A generálás alsó határa mindig 0, felső határa pedig (jelen példánkban 5) az a szám, amit az RND után zárójelbe teszünk. Ez lehet változó is.

Módosítsuk az előző példa 10. sorát úgy, hogy:

```
10 X = INT (RND(5))
```

Az INT utasításról már korábban megtanultuk azt, hogy a számnak csak az egész részét veszi figyelembe, a törtrészt elhagyja. Ennek megfelelően a programunk most úgy változott, hogy csak egész számokat kapunk, melynek legkisebbike 0, legnagyobbika pedig 4. Ha továbbmódosítjuk a 10. sort oly módon, hogy:

```
10 X = INT (RND(5)+1)
```

az előzőhöz képest az alsó és

felső értékhatár 1-gyel eltolódott.

Nézzünk néhány példát az értékhatárok beállítására.

```
10 X = INT (RND)(4)+7)
```

Ez esetben 7 és 10 között választ ki véletlenszerűen számokat, (a 7-t, és a 10-et is beleértve).

Ha például azt szeretnénk, hogy 23 és 55 közötti értékeket kapjunk:

```
10 X = INT (RND(33)+23)
```

Tehát az alsó értéket a „+” után írjuk, (ha nincs, akkor automatikusan 0) az RND utáni zárójelbe pedig a felső és alsó érték különbsége +1 kerül.

Gyakorlásképpen javasolom, készítsünk dobókocka-programot, ami 1-től 6-ig választ ki véletlenül számokat.

Szimulálhatunk RND utasítás alkalmazásával lottóhúzást is. Nézzük:

```
10 PRINT „E HETI NYERŐ-  
SZÁMOK”
```

```
20 FOR I = 1 TO 5
```

```
30 F = INT (RND(90)+1)
```

```
40 PRINT F
```

```
50 NEXT
```

```
RUN
```

Ha többször lefuttatjuk a programot, látni fogjuk, hogy van egy szépséghibája. Előfordulhat, hogy 1—1 számot kétszer is szerepeltet. Az eddig tanultakat átgondolva nem nehéz megoldani, hogy „igazi” tippet kapjunk, vagyis minden szám csak egyszer szerepeljen.

Tessék próbálkozni!

Az alábbiakban egy szám-kitalálós játék programját közöljük. A gép „gondol” egy szám-

ra XX 1 és 100 között, amit a játékosnak ki kell találnia.

Minden próbálkozásra a gép „reagál”.

```
10 PRINT „SZÁMKITALÁLÓS  
JÁTÉK”
```

```
20 X =
```

```
INT (RND(100)+1):S = 0
```

```
30 PRINT „GONDOLTAM.”:  
PRINT „TALÁLGASS!”
```

```
40 INPUT A
```

```
50 IF A > 100 THEN PRINT  
„SZÁZNÁL NAGYOBB  
SZÁMRA NEM GONDOL-  
HATOK”:  
PRINT „KISEBB SZÁM-  
MAL PRÓBÁLKOZZ!”:  
GOTO 40
```

```
60 IF A 1 THEN PRINT  
„EGYNÉL KISEBB SZÁM-  
MAL NE IS PRÓBÁL-  
KOZZ!”: GOTO 40
```

```
70 S = S+1
```

```
80 IF A > X THEN PRINT  
„KISEBBRE GONDOL-  
TAM.” GOTO 40
```

```
90 IF A X THEN PRINT  
„NAGYOBBRA GONDOL-  
TAM.” GOTO 40
```

```
100 PRINT „ELTALÁLTAD”;  
S; „LÉPÉSBŐL.”
```

```
RUN
```

Még egy játékprogramot mutatunk. Szópóker néven bizonyára sokan ismerik. Lényege: a gép gondol egy ötbetűs szóra, amit nekünk kell kitalálni. Nyilvánvaló, hogy a gép véletlenszerűen értelmes szót nem gondolhat, viszont 50, általunk felsorolt szó közül „szívesen” kiválaszt egyet. A program futásakor minden próbálkozásunkkor az azonos helyen lévő

azonos betűt találatként értékeli a gép.

Megjegyzés: A program 10. sorában (D\$ = „...”) a macskakörök közé szóköz nélkül gépeljünk be 50 db ötbetűs tetszés szerinti szót. A 30. sorban a CHR\$ utasítást még nem tanultuk, most csak gépeljük be automatikusan, a következő leckeiben visszatérünk rá.

Tehát:

```
10 D$ = „.....”
```

```
20 X = INT (RND)(50)+1):A$  
= MID$ (D$, 5·X—4,5)
```

```
30 PRINT CHR$ (12):PRINT  
„GONDOLTAM LEHET  
TALÁLGATNI!”: PRINT  
„HA ABBA AKAROD  
HAGYNI AKKOR AZT  
ÍRD BE, HOGY FEL-  
ADOM.”: S = 0
```

```
40 INPUT B$:S = S+1:U =  
= 0
```

```
50 IF B$ = „FELADOM”  
THEN PRINT A$: FOR  
G = 1 TO 1000:NEXT:  
:GOTO 100
```

```
60 FOR G = 1 TO 5: IF  
MID$ (A$, G, 1) = MID$  
(B$, G, 1) THEN U = U+1  
70 NEXT
```

```
80 IF U = 5 THEN PRINT  
„KITALÁLTAD” ;S; „TA-  
LÁLGASSÁL”: GOTO 100
```

```
90 PRINT THEN PRINT ;U;  
„TALÁLAT”: GOTO 40
```

```
100 PRINT „FOLYTATJUK?”:  
PRINT „IGEN VAGY  
NEM?”: INPUT V$
```

```
110 IF V$ = „IGEN” THEN  
GOTO 20
```

```
120 END
```

```
RUN
```


MÉSZÁROS ÉVA

Vakok a filmekben

IV—V. RÉSZ

Nem hagyhatom szó nélkül a tévedéseket. Több rendezőnek is meggyőződése, hogy a vakok észreveszik, ha a közeliükben valaki elpirul. Kérdés, hogy az a született vak, aki legfeljebb csak verbálisan ismeri az elpirulást, miként érezheti meg. Sok filmben a vak emberen zseniális, de sajnos ma még nem létező szemműtét hajtanak végre. A kedvensem az a tárgyi tévedés, ami az *Óvakodj a törpétől* című filmben látható. Ez egy igazi gyöngyszem. Akik látták a filmet, azok most joggal kérdezzük, hogy melyik jelenetében szerepel látássérült. Ez a kérdés természetesen bennem is megfogalmazódott, ugyanis nagyon meglepő, hogy a mesterlövész egy albinó. Jobb szereposztás nem is lehetne, hiszen az orvosi lexikonban „albinismus” címszó alatt a következőket olvashatjuk: »A szervezet örökletes festékanyag-hiánya. Az albinó haja fehér, bőre sápadt, a szemé színe piros a festék nélküli szivárványhártyán áttetsző érhártya miatt. A látás csökkent. ... A részleges albinismus csak a szemre vagy a bőr egyes területeire terjed ki („szarkanéger«).» Az alkotók nem adták alább, s az albinismus összes stigmáját felhasználták a szereplő megjelenésének kialakításában. Ebben a filmben bizony egy gyengénlátó mesterlövészről van szó.

A fejezet végére hagytam a filmek befejezését. A vakok problémáit feldolgozó filmeknél mindenképpen felmerül a kérdés, hogy van-e „happy end”? Ezt főként az befolyásolja, hogy melyik filmtörténeti korszakban és melyik országban készítették a filmet. Balázs Béla szerint „A filmművészet fejlődéséért a közönség is felelős”. Persze a történetek alakításában még sok más is közrejátszik, de azért érdemes végigfutni a filmtörténeten ebből a szempontból.

A kezdetekről nem találtam dokumentumot, hogy voltak-e vakokról szóló filmek, de az biztos, hogy a siker és a mozisépsége érdekében a filmek többsége boldogan végződött. Több helyen is feljegyezték a krónikák, hogy az utazó mozgóképeket egyes vidékeken jól megkergették és el is csépelelték, ha nem volt elég gyors, csak azért, mert a film tragikusan végződött.

Később jött az első világháború, a nagy gazdasági válság, a filmipar művészi vonala is megerősödött, s ezek következtében a filmek vége már korántsem volt mindig vidám. Az 1930-ban készült *Nagyvárosi fények* végkicsengése sem optimista. Csak nyolc évvel később készült hazánkban a *Rózsa fabot* című film, melynek a végén a vak újra lát, minden szép és jó, de pár éves késéssel már mi sem

néztünk olyan felhőtlenül a jövőbe. Jellemző, hogy — „a közönségért mindenekelőtt” — elvet szem előtt tartva 1939-ben az azóta oly híressé vált filmet, a *Halálos tavasz*-t egy szomorú és egy boldog befejezésű változatban is elkészítették. A tragédiával végződő nyerte el a nagyérdemű tetszését, így a későbbiekben ezt forgalmazták. Az 1943-ban készült *És a vakok látnak* című magyar film azzal végződik, hogy a frontról megvakulva tér haza a hős, de szerelmese így is elfogadja. Önfelelt boldogságnak azért ez sem nevezhető. Közvetlen a második világháború utáni francia filmgyártás terméke az *Elvesztett boldogság*, mely mint az akkori filmek nagy része, bár nem háborús témájú, mégis rengeteg szomorúságot áraszt.

Az ötvenes évek elejétől napjainkig happy end-del végződő filmek vannak többségben. A kommersz áramlat legnagyobb mestere az amerikai filmpiac. Csak egy példa a panelokból összeállítható filmek sorából a *Szellemvasút*. Fordulatai, poénjai szinte az elejétől a végéig kiszámíthatók. A történet: egy nagymenő és nagyképű autóversenyzőt baleset ér és megvakul. Megható jelenetek sorozata mutatja be vívódásait, de családja és barátai kitartóan próbálkoznak megsegítésével, eleinte persze nem sok sikerrel. Természetesen a végén sikerül egy boldog, s a lehetőségekhez mérten teljes életet biztosítani számára, s belső világa is gazdagabb lesz.

Mielőtt még a *MOZI, TELEVÍZIO* és *VIDEO* című feje-

zetek tárgyalásába kezdenék, szükségét érzem egy bevezető gondolat leírásának.

A fejezetek címeit jobb ötlet híján a *Mozgó képek* című újságból kölcsönöztem. Az ezen belüli csoportosításnak természetesen semmi köze a folyóirat szerkesztéséhez, de úgy érzem, hogy a kategóriák közötti átfedések ellenére (hiszen gyakori a mozifilmek televíziós közvetítése, s már láttam tévéfilmet mőziban, s a videó előnyeit mind a televízió, mind pedig a mozi kihasználja) ez a legalkalmasabb csoportosítás, hogy áttekinthessük a filmek sokféleségét és különböző tartalmi jegyet. Jellegüknél fogva a filmeket az alábbi megosztásban adom közre.

Mozi

- krimi
- vígjáték
- mese
- játékfilm

Televízió

- dokumentumfilm
- színdarab
- tévéjáték
- reklám

Video

- videofilm
- zenei clip

MOZI

Minden rendező álma, hogy mozifilmet rendezhessen és minden színészé, hogy ebben játszasson. A világhír felé ezen az úton lehet eljutni, hiszen csak keveseknek adatott meg, hogy színházi színészként váljon ismertté, mint például Laurence Olivier, vagy Vlagyimir Viszockij. Természetesen mindamellet, hogy színházi

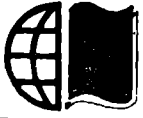
alakításaik maradtak fenn legendaként az utókor számára, azért szerencsére a filmes műfajtól sem zárkóztak el. Az alkotóknak a tévéfilmek és -sorozatok — néhány kivételtől eltekintve — inkább csak országos ismertséget hoznak, a dokumentum filmek pedig általában csak a nézők egy-egy rétegéhez szólnak. Tehát a nagy játékfilmet veszi a legnagyobb próbatételnek a művész, de ha a költségekre és a bevételre gondolunk, akkor hamar rájöhettünk, hogy a gyártó is. Köztudott, hogy ezeknek a filmeknek a legjelentősebb az anyagi vonatkozásuk.

Krimi

Bűnügyi filmekben nagyon kedvelik a látássérülteket szerepeltetni. Valószínűleg azért, mert ez a műfaj a nézők félelemkeltésén alapul. Az embereknel általában pszichikai kényszer, hogy vágynak az izgalmakra. Egy jó krimi olyan stresszhatást vált ki belőlük, ami a hétköznapi életükből — szerencsére — hiányzik. Egy vak szerepeltetésével ezt a hatást könnyebb elérni, hiszen helyzeténél fogva sokkal kiszolgáltatottabb a látóknál, mert mozgása korlátozottabb, ezáltal menekülési lehetőségei is szűkebbek, s ha szemtől-szemben áll a veszéllyel, akkor sem látja, s ha megérzi, az csak növeli a jelenet feszült hangulatát. Mindenki retteg a láthatatlan veszélytől. Gondoljunk csak bele, hányszor veszszük észre magunkan a kihalt sötét utcán, hogy minden gyanús zajra, esetleg egy hozzánk

hasonlóan félelemben levő járókelőre hátrasandítunk.

Klasszikus krimi a Frederick Cnott azonos című színművéből készült *Várj míg sötét lesz!* című film, Audrey Hepburn parádés alakításával. Susyt formálja meg, aki bal eset következtében elvesztette látását, s a véletlenek sorozata úgy hozza, hogy vakon, s egyedül kell profi bűnözőkkel megküzdenie. A végén ő kerül ki győztesen. A fellélegzést nyújtó sablonos befejezés ellenére a filmben sok érdekes jelenetet láthatunk. Néhány jól sikerült gondolati és képi megoldás a filmből: a férj sokszor, látszólag kegyetlen módszerekkel akarja önállóságra nevelni Susyt, hiszen nem lehet mindig mellette. Ezt persze úgy csinálja, hogy a néző egyből észre vegye zsenialitását, s a vászon előtt saját okosságára is rájőjön, amiért ezt felismerte. Rengeteg ragyogó ötlet van a filmben, ami a vakságra épül. Jól eltalált a tapogató keresés a földön és a zajok alapján történő tájékozódás, például amikor Susy a nyikorgó cipő alapján észreveszi, hogy ugyanaz az ember jár nála, aki nem sokkal előtte, csak a hangja más. A telefonszám szisztematikus megjegyzése kicsit valóban közelebb viszi a nézőt a vakok gondolkodásának megismeréséhez. Az 52-69-et a következőképpen memorizálja: „Öt. Ötször öt az huszonöt, csakhogy ez huszonhat..., ötször kettő az tíz, csakhogy az kilenc.” Nagyszerű a csapda, amit vakos módon, tehát saját eszközeivel állít fel a bűnözőnek, mint látónak. Kicsavarja az

összes biztosítékot, hogy sötétben az esélyek kiegyenlítettebbek, sőt, tájékozódás szempontjából számára kedvezőbbek legyenek. A krimik szabályai szerint remek az a jelenet, mikor Susy helyzeti fölénybe kerül, s az ellenséget kopogtatásra kényszeríti, így tudja, hogy az adott helyről nem ment el. Mikor ennek a gengszternek egy olyan ötlete támad, mellyel kedvezőre fordíthatja helyzetét, ezt úgy tudatja, hogy egyre erősödő és egyenletes kopogásba kezd. Ez egy idő után olyan félelmetessé válik, hogy a hősnőre is és a nézőre is a szívbaj jön rá.

A *z e m b e r v a d á s z* című bűnügyi film már inkább a látássérült szinte teljes kiszolgáltatottságára alapoz, s itt a vak nő úgy reagál az őt érő frusztrációra, ahogy ezt egy átlagos képességű embertől várjuk. Ez az amerikai film a szerző, Thomas Harris *Vörössárkány* című regénye alaján készült, melyet néhány évvel ezelőtt a *Rakéta* regényújságban a magyar közönség is olvashatott folytatásokban. A filmben a vak lány, mint mellékszereplő jelenik meg. Ő az elmebeteg kéjgyilkos egyik áldozatjelöltje. A látássérült szerep koncepciózusan beleillik a filmbe mind történetileg, mind pedig a ragyogó technikai megoldásokat figyelembe véve. A félelemkeltés egyik nagyon hatásos módszere, hogy a kamera többször is hátulról, lassan közelít a szereplő tarkója felé, s mikor már egészen közel ér, egy hirtelen vágással másik képet mutat. Ezzel tulajdonképpen a kiszolgáltatottságot ábrázolják érzék-

letesen, mert olyan, mintha valaki mögé csendesen odaosonnánk, hogy jól ráijesszünk. A vak lány extrém viselkedése miatt kerül a megölelők listájára, mert a gyilkos teliholdkor elkövetett, előre jól megtervezett családirtásokra specializálja magát, s módszerei egy misztikus szertartásnak felelnek meg. A lány azért kerül veszélybe, mert különös viselkedésével sikerül elcsábítania ezt a látszólag érzéketlen férfit. Természetesen a vakság itt is szerepet játszik, hiszen ezt az ijesztően csúnya, s barátságatlan embert egy jóllátó nem szeretheti meg. Tehát ezt a durvalelkű férfit, aki eddig csak iránta táplált emberi érzelmeket, sikerül annyira a hatalmába kerítenie, hogy az féltékenyen leskelődik utána. Egy meglesett pillanattól arra a téves következtetésre jut, hogy a lány megcsalja, s ezért elviszi

magával a lakására, ahol egy profi módon elkészített, igazán félelmetes jelenet játszódik le. A gyilkos felhangosítja azt a hátborzongató zenét, amit a mézszárlások előkészítésénél szokott hallgatni, s csendesen figyel, ahogy a lány megrémülve áll az ismeretlen szobában és könyörögve kiáltozik utána, mert nem tudja, hogy mi történik körülötte, s egyedül van-e, vagy sem. Nagyon jó, ahogy a premier plan elkezd tágulni, míg végül az egész szoba belekerül a képbe. Ami ezt a vak szereplőt még közelebb hozza az élethez, az az a pillanat, mikor ugyan megpróbál elmenekülni, de korlátozott tájékozódási lehetőségei miatt ez nem sikerül, s a végén más menti meg. Ragyogó az a kiszolgáltatottságára utaló jelenet is, mikor a veszély elmúltával a rendőr vállán zokogva kérdezi, hogy „ki maga?”.

DR. DOMONKOS JÁNOS

A körmendi kórházkápolna oltárképén Jézus vakot gyógyít

Körmenden a kórház-kápolna ismét régi fényében ékeskedik. Újbóli beszentelését a közelmúlt hetekben végezte dr. Konkoly István megyéspüspök úr, aki megemlékezett az épület történetéről, az adakozókról, a restaurátorról (Komjáthy Kálmán) és bejelentette, hogy ezentúl minden szerdán és szombaton szentmisét tartanak. Egyébként az idegenforgalom számára is nyitva áll.

A kápolna emelkedett szépségét Haranghy Jenő (1894—1951) festőművész remekbe szabott alkotásai nyújtják. A művész a kápolna festésénél figyelembe vette, hogy a kórház kertjében áll; a téma megválasztása igazodott a funkcióhoz — a gyógyító szentek képei díszítik a falakat. Ruházatuk, attribútumaik ábrázolásához a *Szentek élete* c. kötet képei szolgáltak mintául. A

neoklasszicista kápolnácska (csak 50 négyzetméter) harmonikus arányaival, belső terének egyszerűségével ragadja magával a szemlélőt. Különös hatású ebben a térben Haranghy gazdag ornamentikája, melyet még jobban kiemel az élénk színek alkalmazása. Képfelületeivel az építészeti elemek tagolt falfelületeihez alkalmazkodott.

Az ablakok jobb- és baloldalára a gyógyító szenteket festette. A két képet az ablakok feletti félkör alakú allegorikus ábrázolás köti össze.

Az oltár feletti falon két, többablakos, nagyméretű kép látható. A jobboldalin Jézus vakot gyógyít, a baloldalin pedig Jairus lányának feltámasztását ábrázolja. A jobboldali kép egyik figurájának modellje dr. herceg Batthyány-Strattmann László, a szegények szemorvosa volt.

Haranghy a kápolna teljes festését, díszítését 1948 októberében fejezte be. E csodálatos kis remekmű festményei azonban — kis híján — pusztulásra voltak ítélve, mivel a katolikus egyház működését kitiltották a kórházból. Ezután az épületet raktárnak használták 30 éven keresztül. Komjáthy Kálmán, Körmend lelkes lokálpatriótája, festőmester és néprajzkutató hívta fel a kórház igazgatójának figyelmét az erősen megrongálódott falfestmények értékére. Az igazgató, miután megtekintette a képeket, azonnal lépéseket tett a restaurálás ügyében. A magas költségek miatt — kb. 200 000 forint — úgy tűnt, hogy a restaurálásra nincs lehetőség.

Azonban Komjáthy festőmester — aki egyébként Haranghy tanítványa volt — két tanulójaival egyetemben megmentette a reménytelennek tűnő helyzetet, és tíz hete társadalmi munká-

val elvégezte a restaurálási és állagmegőrzési munkálatokat.

Körmend ismét gazdagodott egy szép egyháztörténeti objektum rendeltetésének megfelelő újjáélesztésével.

SZABÓ LÁSZLÓNÉ

Vármegyei tisztségviselők a középkorban

Az *ispán* az uralkodó megbízottjaként elsősorban az alárendelt királyi várbirtokokat igazgatta. Fő feladata a királyi jövedelmek behajtása volt. Beszedte a királyi adókat, vám- és vásári illetékeket s megtarthatta ennek egyharmadát.

Ő volt a várszerkezetbe tartozó népek bírása is. Fegyveres erővel is rendelkezett, így a várhoz tartozó katonákat a rendfenntartásra, valamint a bírói ítéletek végrehajtására igénybevehette. A megye katonasága háború idején vezetése alatt harcolt.

Az ispánnak, mint királyi képviselőnek, bizonyos esetekben kiterjedt a hatalma a megye szervezetébe nem tartozó, nemzetiességi birtokaikon élő szabad magyarokra is, főleg a tized és pénzváltási ügyekben.

Államalapító István királyunk az ország területén szétosztottan levő királyi várbirtokok központjaiba nevezett ki ispánokat. Ezek általában az előkelő nemzetségekből kerültek ki.

A megye ispánja gyakran volt távol, mivel a király közvetlen környezetében tartózkodva az országos politikában is szerepet játszott. Ilyenkor az *udvarispán* helyettesítette, főleg a jogszolgáltatásban.

Megyénként kinevezett két *királybíró* feladata volt a jogszolgáltatás. Ezek a korai időszakban — az egyháziak és az ispánok kivételével — mindenki felett ítéelkezhettek. A 13. századra hatáskörük visszaszorult. Az aranybulla a tolvajok és rablók felett már csak az ispánt engedi ítélni.

A *határispánt* az ország szélén levő gyepük védelmére rendelték, így tevékenységüket az ország belsejében fekvő megyék ispánjaival szemben kiterjedtebb katonai hatáskör jellemezte.

Az ispán a királyi vármegyék felbomlása után, a helyettük szerveződő nemesi vármegyében is a királyt képviselte. A 15. század elejétől már *főispán*-nak kezdik nevezni, a király nevezi ki, általában a megyében legnagyobb birtokkal rendelkező bárók közül. Csak addig marad a helyén, míg a király jönnek látja. Későbbiekben gyakori az az eset, hogy ezt a tisztelet egy-egy udvari méltóság viselője kapja, vagy az, hogy valaki egyszerre több, egymástól távol eső megye főispánja lesz. A király így jutalmazott, mivel megbízható híveit ezzel igen komoly anyagi gyarapodás érte.

VAK KÖLTŐK VERSEI
DANI FERENC

Karrier

Keserű, görbe ösvényeket róttam,
Mélyből indultam s fellegekbe
törtem.
Nem stációztam igézetes ölben,
Nem is bridzseltem, bordélyba se
lógtam.
Vad viheroktól az Isten sem óvott,
Ártó fejekkel gátolja a pályám.
Küzködve mégis révbe tört a gályám,
Ahol előttem Siker s Öröm bókolt.
Öreg szatócs-bolt álldogált a
parton —
Kirakatában díszlett pertli, karton
S pult mögött tett-vett a megvénült
boltos.
Egy kis kölyöknek, kinek nem volt
inge —
Első, kötetbe gyűjtött verseimbe:
Öt deka cukrot csomagolt a trottyos.

FARKASHALMI GYULA

Maradj velem

Maradj velem, ha könnyem
visszafojtom.
Maradj velem, ha néha dúdolok.
Maradj velem, ha fogva tart a bánat.
Maradj velem, ha másra gondolok.
Maradj velem, ha hosszú éjszakákon
Kerül az álom és egy vágy hevít...
Maradj velem, ha csődöt mond az
élet:
Maradj velem, ha meghalok kicsit.
Maradj velem, ha eltűnnek az
árnyak,
S a szív felindul, fűt a munkaláz.
Maradj velem, ha messzi tájak
hívnak,
S ha azt hiszem, hogy érik a kalász.
Maradj velem, hogy együtt, kéz a
kézben,
Járjuk a rétet száz virág között.
Jöjj el velem a szabadság honába,
S ne hagyj el majd, ha éjünk ránk
köszönt.
Együtt leszünk, ha hervad már a
testünk.
Együtt leszünk, míg száll a
holdsugár...
Együtt leszünk, míg csókra nyílik
ajkunk,
S együtt megyünk, ha szólít a halál.

FARKASHALMI GYULA

A végtelenhez

Szellő motoz a rét fűvén,
Ott állok önfeledten,
Köröttem csend és némaság,
S már mindent elfeledtem.
A perc varázsa életem,
De végtelenbe vágyom.
Mit ér a földi küzdelem,
Ha minden szép csak álom?...

ABLAK

HANNELORE JUNG

**Az alkohol mint látszattmegoldás
a konfliktusok megszüntetésében**

(Gegenwart, 1988. december. Fordította: Pálfi Ferenc)

Nem kevés ember hiszi, hogy alkohol fogyasztásával gondjukat, bánatukat elfelejtik, vagy egyáltalán minden konfliktusukat megtudják oldani. Természetesen ez a végkövetkeztetés igen sokba kerülhet. A gyakran kemény valóság az alkohol-élvezet okozta eufórikus kábultság után annál kínzóbb lesz, és nem ritkán depresszióhoz vezet. A konfliktusok tovább növekednek, mert semmit sem tettünk megoldásuk érdekében, az alkohol következtében újabb problémák is jönnek hozzájuk. A hibás probléma-megoldásoknak erre az útjára gyakran az újonnan megvakultak is rálépnek.

Mindnyájan tudjuk, hogy az újonnan megvakultaknak sok elevenbe vágó problémájuk van. Újra és újra megtörténik, hogy pl. a látó partnere nem

akarja magára vállalni ezeket a terheket a családban. De a tapasztalat azt is mutatja, hogy a megvakulás előtti harmonikus családi élet az új helyzet megterheléseit is mindkét fél szempontjából kibírja. A megértés mindkét részről szükséges, és mindkét partnernek az egyenes utat kell választania. Mindegyikükönél kívánatos az újragondolás, az újratanulás. Némely partner azonban magára hagyja az újonnan megvakultat. Ekkor a sérüléshez és az ezzel járó fájdalomhoz a partner elvesztése is társul. A foglalkozás szempontjából is súlyos érvágások következhetnek be, mert a jól ismert és gyakran kedvelt eddigi foglalkozást tovább nem lehet folytatni. A munkahelyi közösségeket, amelyekben az illető biztosan és jól érezte magát,

gyakran el kell hagyni. Ehhez jönnek még az újonnan megvakult más nehézségei, pl. az utcai közlekedésben és a háztartásban. Ez az élmény gyakran kedélyváltozást is okoz. A helyzet kínzó, az illető kiutat keres. Az újonnan megvakult már korábbról ismeri az alkohol vidámító hatását. Közvetlenül adott tehát az út, hogy átmenetileg jobban és könnyebben érezze magát. Ebben az állapotban viszont a cselekvőképesség, amelyet a megrokkulás már eleve korlátozott, szinte megbénul. Már korábban is nehezére esett a tájékozódás, így kábult állapotában már egyáltalán nem találja meg az utat. A közvéleményben rossz kép alakul ki és ezáltal minden látássérült hírnevét rontja. Ebben az állapotban az újonnan megvakultak az elemi rehabilitációban is rossz irányba lesznek befolyásolva és hangolva. Nem találják meg szélesebb értelemben a „vakos utat”.

Itt a nevelő és tanácsadó ráhatás feltétlenül szükséges. Nem szabad semmit sem leegyszerűsíteni, az illető számára azonban mélyrehatóan ki kell fejteni, hogy ezzel milyen veszélyeknek teszi ki magát, hogy ez nem oldja meg a problémáit, önállósága elvész, környezetétől függő helyzetbe jut, de az egyszersmind el is utasítja. Ezekben a feltáró beszélgetésekben mindenki illetékes, akinek bármilyen módon köze van az újonnan megvakultakhoz. Ez érvényes mind a hivatalos fórumokra, mind a családra, szomszédokra, ismerősökre, munkahelyi közösségekre. A vakok szövetsége patro-

náló csoportjainak is feladata a céltudatos ráhatás.

Bírálóan utalnunk kell azonban arra is, hogy vannak olyan családok, sőt munkahelyi közösségek is, ahol az alkoholfogyasztás a normális kapcsolatokhoz tartozik. Ezeknek a csoportoknak szerepük van az újonnan megvakult veszélyeztetésében, ha vele szemben megtartják ezen stílusukat. Ennek a problematikának a tárgyalását végezzük azzal az uta-

lással, hogy az alkohollal való visszaélés esetében bármikor fel lehet keresni az illetékes egészségügyi tanácsadó szolgálatot. Az önálló akarathoz a kezelés minden formájában nagy szerepe van. Tény, hogy az alkoholra nem a torok, hanem a lélek szomjazik. Ennek a szomjúságnak más módon való oltása legyen célja az újonnan megvakult egyén humánus irányításának, és alapelve az elemi rehabilitációnak.

sport

TÁLOSI FERENC

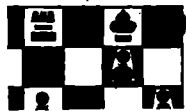
A csörgőlabda szakosztályból jelentjük

Olvasóinkat az utóbbi egy-két esztendőben nem kapattuk el szakosztályunkról írott beszámolókkal, nemzetközi eseményeken szerzett, drámai fordulatokban gazdag mérkőzések felelevenítésével.

E hiány pótlására álljon itt lapunk e számában a szakosztály ez évi hazai és nemzetközi rendezvényeinek ismertetése. Ha lapunk a későbbiekben ismét vállalkozna arra, hogy fordulatokban gazdag nemzetközi mérkőzéseinket hűen tolmácsolja, szívesen állunk újból a Szerkesztő Bizottság rendelkezésére.

Szakosztályunk ebben az évben is gazdag hazai és nemzetközi programot tervezett és valósított meg az együttműködő társszervezetek és a VGYOSZ támogatásával.

A sokéves hagyományoknak megfelelően rendeztük meg budapesti csapataink részére a Magyar Kupa bajnoki fordulót. A négy alkalommal rendezett ROUND ROBIN rendszerű magyar bajnokság végeredménye:

Magyar Kupa, 1989

1. Kozmosz	42 pont	115:83
2. Viktória	42 pont	111:90
3. Boluna	30 pont	95:124
4. Fortuna	22 pont	63:107

A Magyar Kupa győztes csapatának tagjai: Németh Miklós, Szabó András, Turi József, Nagy Endre és Oláh József.

Szakosztályunk nemzetközi programjában öt külföldi és egy hazai nemzetközi versenyen vettünk részt.

1989. III. 21—31. Vilnius (Litvánia) 7 csapat részvételével.
I. Magyarország.
1989. V. 26—28. Lőcse (Csehszlovákia) 7 csapat részvételével.
I. Magyarország.
1989. VI. 30—VII. 4. Etropole (Bulgária) 8 csapat részvételével.
III. Magyarország.
1989. IX. 23—24. Budapest Kupa 6 csapat részvételével.
I. Magyarország.
1989. IX. 29—30. Klagenfurt (Ausztria) 8 csapat részvételével.
I. Magyarország.
1989. X. 16—22. Vejle (Dánia) Európa-bajnokság 11 csapat részvételével.
VI. Magyarország.

Mint ismeretes, a csörgőlabdázók nemzetközi rangját a kontinentális bajnokság adja meg, így ebben az évben erre október 16—22. között került sor a dániai Vejleben. Csapatunk nagy szorgalommal készült az év folyamán a megmérettetésre, mely nem sikerült számunkra.

Álljon itt néhány adalék az eseményekről.

Csapatunk a felkészülés során igazolta szöuli klasszisát, mert az előkészületi versenyek során négy alkalommal is nemzetközi tornát nyertünk olyan csapatok ellen, akik az Európa-bajnokság résztvevői is voltak.

Az EB-n résztvevő csapatok:

1. Szovjetunió
2. NSZK
3. Bulgária
4. Jugoszlávia
5. Anglia
6. Hollandia
7. Finnország
8. Svédország
9. Dánia
10. Ausztria
11. Magyarország

A magyar válogatott mérkőzéseinek sorrendje:

október 17-én (kedd) 15.00 óra
Magyarország—Szovjetunió 1:1
Góllövő: Szabó András

október 18-án (szerda) 10.00 óra
Magyarország—NSZK 4:2
Góllövők: Szabó A. 2, Farkas F. 2

11.00 óra
Magyarország—Bulgária 0:0

14.00 óra
Magyarország—Jugoszlávia 0:1

október 19-én (csütörtök) 9.30 óra
Magyarország—Anglia 1:3
Góllövő: Farkas F.

11.00 óra
Magyarország—Hollandia 1:3
Góllövő: Nagy I.

13.30 óra
Magyarország—Finnország 2:0
Góllövők: Farkas F. 1, Szabó A. 1

17.00 óra
Magyarország—Svédország 6:0
Góllövők: Farkas F. 1, Szabó A. 1, Nagy István 1, Pajer J. 2, Dinya LI. 1

október 20-án (péntek) 10.00 óra
Magyarország—Dánia 0:0

13.30 óra
Magyarország—Ausztria 4:0
Góllövők: Pajer J. 1, Farkas F. 2, Szabó A. 1

GOAL BALL '89 EURÓPA-BAJNOKSÁG

1. Jugoszlávia	25 pont
2. NSZK	19 pont
3. Finnország	18 pont
4. Hollandia	16 pont
5. Anglia	15 pont
6. Magyarország	15 pont
7. Bulgária	14 pont
8. Szovjetunió	14 pont
9. Dánia	9 pont
10. Ausztria	3 pont
11. Svédország	3 pont

A magyar válogatott az IBSA szabályai szerint részt vehet az 1990. évi világbajnokságon, melyet Kanadában Calgary városa rendez meg.

Ezen a helyen mondunk köszönetet mindazoknak, akik anyagi, erkölcsi támogatásukkal segítettek hozzá sportágunkat ahhoz, hogy részt vehettünk a sportág jelesebb nemzetközi eseményein. Reméljük, hogy ezt a segítséget a jövőben is igényelhetjük.

A szerkesztő üzenete

Tisztelt Tálosi Úr!

Úgy érzem, hogy a cikke bevezetőjében elmondottakhoz feltétlenül kiegészítést kell fűzőm, mert csak így kaphatnak megfelelő tájékoztatást az olvasók.

Én mindössze 1989 januárjától szerkesztem a lapot. Első teendőim közé tartozott, hogy a szerkesztési elveimmel megismertessem a legközvetlenebb munkatársaimat, így a sportrovat vezetőjét is. Nem érzem magam a sport ellenségének, sőt elismerésemet fejezem ki mindazoknak a látássérült sportolóknak, akik eredményeikkel hozzájárulnak a magyar vakügy megismeréséhez

itthon és külföldön egyaránt. Ugyanakkor azt is tudomásul kell venni, hogy a „Vakok Világa” nem sportújság. A lap terjedelme megszabott, s arra törekszünk, hogy minél több irányból kapjanak tájékoztatást az olvasók.

Természetesen a jövőben is várjuk a sportolóink eredményeiről szóló beszámolókat. Mindössze az a kérésem, hogy a terjedelmet illetően szíveskedjenek ez ügyben vagy a sportrovat vezetőjével, vagy velem konzultálni.

Tisztelettel:

Bartha Zsuzsanna
szerkesztő

MÜLLER SZILÁRD RÓBERT

Kerékpárral török tájakon

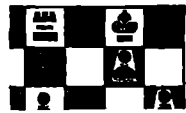
II. rész

A török föld bevétele

Menekültek kocsisora mellett haladok, de az is lehet, hogy ők haladnak mellettem. A hosszan tartó araszolás során nehezen lehetne megállapítani, hogy ki a gyorsabb. A személyautókat jól megtömték. Utasaik között sokszor ott van a nagymama és a nagypapa is, mint hajdanában a Bécsbe utazó magyarok esetében. A kocsitetőkön és az utánfutókban a hintaszéktől a hokedlin át a babakocsiig minden megtalálható. Az oszlopban égis pakolt teherautók is próbálnak utat törni maguknak.

A határ előtt egy tágas teret alakítottak ki elsősegélyhellyel, mosdókkal. Oda állították félre a menekülők kocsijait. Időnként átengednek egy-egy csoportot. Másokat az útlevél felmutatása ellenében továbbtereltek, de én várakozásra kényszerültem, mivel az egyik csoport csomagjait alaposan megvizsgálták.

Ekkor ismerkedtem meg négy magyar autóstópos fiatallal, akik meglepődtek egy kicsit, hogy egy kerékpáros honfitársat sodort melléjük a sors. Időm volt bőven, így nekiláttam a meggybefőtt elfogyasztásának. Szorgalmasan köpködtem a magokat, amikor hozzám ért a vámvizsgálat. Ennek ellenére

kitartóan eszegettem, s csak akkor vettem alá magam a vizsgálódásnak, amikor az utolsó szem meggyel a vámőr türelme is elfogyott.

Végre átgurultam a török oldalra, ahol nagy zsidvásár fogadott. Rögtön egy irodába irányítottak, mint előttem már sokakat. Az ablakoknál emberek tolongtak. Úgy kellett kiharcolni a szükséges nyomtatványt, amit azután szintén csak hosszas sorban állás árán lehetett beadni. Néha előjött egy rendőr és durván meglökdöste az embereket, miközben törökül kiabált valamit. A helyiségben orrfacsaró bűz terjengett: a menekültek verejtékének szaga. Mintegy kétórás küzdelem végén visszakaptam az útlevelemet és boldogan indultam tovább, azonban sorompó következett — újabb ellenőrzés helye. Engem simán átengedtek, de stopos Rozit és a társait visszaküldték valahova, pedig ugyanolyan úti okmánnyal rendelkeztek, mint jómagam.

A határátlépéskor a török hatóságok olyan felhajtást csináltak, mintha szigorú rend uralkodna az országban, melynek területén már a kutya sem foglalkozott azzal, hogy ki és milyen papírral tartózkodik ott.

Átestem tehát a formaságon és elkezdtem önálló életemet a törököknél. Hamarosan két állig felfegyverzett, kivont szuronyú, terepruhás, sisakos katona állított meg. Csak annyi dolguk volt velem, hogy cigarettát kértek. Később meggyőződtem róla, hogy a katonák látványa mindennapos élmény. Géppuskafészek, laktanyák, sorompóval ellátott ellenőrző

pontok hirdették lépten-nyomon, hogy az országban kemény katonai diktatura uralkodik. Mindez bizonyos mértékig a közbiztonság érdekeit is szolgálja.

Szálláscsinálás

A táj hirtelen változást mutatott. Bulgáriában a hegyek között erdők kísérték az utamat. Itt kopár, jellegzetesen délvidéki hegyvonulatok fogadtak. Kirklareli város határába érkeztem, amikor már éjszakai szállásról kellett gondoskodnom. Még a kültekli részen egy takaros házat pillantottam meg. Az udvara tágas volt, pázsit borította. A háziak ott üldögéltek, éppen ötórai teájukat fogyasztották. Megálltam és odaintettem a gazdát magamhoz. Vízet kértem tőle, és török nyelven szóba elegyedtünk. Amikor megtudta, hogy Magyarországról jövök, Dubček nevét vette a szájára. Láthatta rajtam a megöröknyödést, de a dicső politikus neve még így is többször elhangzott ajkáról. (Nem derült ki, mit akarhatott a jó öreg Alexanderral.)

Ezután rátértem a tárgyra: aludhatnék-e a füves udvaron? Ám a ház ura az út túlsó felén levő sivár, gazos területre mutatott, mondván, hogy az jó hely táborozásra. Még egyszer megkérdeztem most már bátortalanul, nem verhetnék-e sátrat mégis inkább a selymes pázsiton. A gazda azonban most is a senki földjére utalt egy határozott mozdulattal.

Közjáték: a család egyik hölgytagja többféle süteménynyel és teával megrakott tálcával közeledik felém, ringó járás-

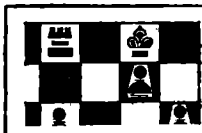
sal, majd édes terhét átnyújtja a kerítésen.

Amikor a gazosban a sátor felállításával bajlódtam, az egész család a távolból figyelte tevékenységemet. Utána átjöttek és nem győzték dicsérni a Dubček hazájából származó sátrammat. Átadták ajándékukat: egy tál sárgabarackot. Miután elmentek, kíváncsiskodó gyerekek vettek körül, akiktől néhány újabb török szót sikerült elsajátítanom.

Már a vacsorámat fogyasztottam, amikor három fiatal férfi oldalgott oda, hogy láthassák, micsoda szerzet lapul a fűben. A legidősebb kilépett a társai közül és megszólított. Kiderült, hogy nyugati országban volt vendégmunkás. Mivel megtanulta a német nyelvet, gördülékenyebben folyhatott az eszmecsere. Beszédéből a „phono” szót először nem tudtam mivel azonosítani, azután pedig valami technikai csodára gondoltam. Az illető úr, mondanivalóját jobban megvilágítandó, úgy tett, mintha könyvet lapozgatna, majd a fiatalabb társaira mutogatott. Végre beugrott a pornó szó! Sajnálattal közöltem velük, hogy ilyen természetű sajtótermék nincs nálam. Távozásuk előtt azonban még számtalanszor visszatértek erre a fontos témára az igazhívő hitetlen törökök!

Éjszakai nyugalom

Távolabb gazdasági épületeket fedeztem fel. Elballagtam odáig. Mosakodni szerettem volna. Miután megértették a szándékomat, bevezettek egy zuhanyozóba, ahol hideg víz ugyan nem volt, de a forrót bőven on-

totta a csap. Szép lassan tetőtől talpig megmosakodtam, azután visszamentem a sátorhoz és nyugovóra tértem.

Már majdnem elbóbiskoltam, amikor éles fütty riasztott fel, és a sátor villámzárja magát megindult lefelé. Német szavakat hallottam, amik azt adták hírül, hogy nem kell félnem, mert nem banditák jönnek. Egy kisfiú feje jelent meg a nyílásban, aki egy tányér piláfot nyomott a kezembe, hogy azt meg kell ennem. Megköszöntem, ettem belőle és ismét aludni próbáltam. Tíz perc elteltével azonban megismétlődött az iménti jelenet, melynek főszereplője most egy tál hamvas szilva volt.

Vendégségben

Másnap reggeli után szedtem a sátorfámat és folytattam a kezekezést. Keservesen haladtam előre a rossz állapotban levő utakon. Némi vígaszt nyújtott, hogy imitt-amott lehajolhattam egy-egy elszórt pénzdarabért, hogy vagyonomat gyarapítsam. Ettől a naptól kezdve néha többször is behívtak teára az út mentén álló vendéglőkbe, ahol alkalmam volt elbeszélgetni a helybéliekkel, persze csak olyan szinten, ahogy azt a hiányos török nyelvtudásom engedte. Megkérdeztem, mi végre az a töménytelen katona. Mire azt a választ kaptam, hogy az oszmán birodalmat védik, ami valamikor a Duna vonalán is túl végződött. A hajdani szép idők Dunája nyilván még most is kékként él az emlékezetükben!

Estére lakott területen akartam sátrat verni, de ez többszöri próbálkozásom ellenére sem sikerült aznap. Így fordulhatott

elő, hogy az út szélén egy forrás melletti csaltiban vettem be magamat. Már éppen a táborhelyem néztem volna ki, amikor egy katonai terepjáró vágódott mellém. Fiatal tiszt ugrott ki belőle. Barátilag nyújtotta felém a jobb kezét. A helyzet tisztázása után meghívott egy teára. A jármű elment, a tiszt pedig a közeli bázisukra kísért. A kapuban az őrfeszés vigyázba vágta magát és jelentett. Feladatul megkapta a biciklim őrzését. Ezután a kantineba vonultunk, ahol hasonló korú tiszték mulatták az időt.

Egy katona futólépésben hozta a teát. Iszogatás közben lelkesen éltették a török-magyar barátságot. Később az útitervem felől érdeklődtek, majd a török emberekről szerették volna hallani a véleményemet. Ebben a kérdésben nem tudtam határozottan állást foglalni, mivel még igen kevés időt töltöttem a vendégszerető török földön. Amikor megpendítettem, hogy szeretnék a laktanyában aludni, zavart tanácskozás kezdődött. A hely szigorúan titkos volta miatt nem maradhattam éjszakára. Időközben teljesen sötét lett. Új cimboráim segítettek felverni a sátrat egy alkalmas helyen. Azután elbúcsúztunk egymástól és mindannyian nyugovóra térünk.

Irány Isztambul!

Másnap reggel vettem csak észre, hogy eltörött a csomagtartó lába. Megijedtem, hogy nem tudok segíteni rajta, de összedrótoltam, s így használható lett. Ismét a török aszfalton gurultam, nem tudva még, hogy az egyik legnehezebb és

csöppet sem veszélytelen nap áll előttem. Az Isztambulon át Ankara felé vezető tranzitúton kellett küzdenem a továbbjutásért. Ahogy Isztambul felé közeledtem, hirtelen változás mutatkozott a forgalomban. Hihetetlenül nagy gépkocsifolyamba csöppentem, amelyet az idegtépő zaj és az oxigénhiány tett szinte elviselhetetlenné. Az útpadka az erőlködő teherautóktól úgy nézett ki, mint a kályhacső belülről.

A gépjárművezetők e tájon vajmi kevés figyelmet fordítanak az út szélén előre igyekvőkre. Könnyen elgyúrhatják így az embert! Váratlanul egy olyan autó előzött, melynek elszabadult a ponyvája. Oldalt lebegett és szépen belém gabalyodott. Az mentett meg, hogy éppen hegymenetben voltunk, tehát lassan haladtunk. Így le tudtam tenni a lábamat, hogy a ponyva ne rántsion a kocsik közé. A teherautó sofőrje ügyet sem vetett a ponyvája kicsapongására; úgy robogott tovább, mintha fölösleges tehertől szabadult volna meg.

A kaptatóktól kifáradva, a tűző naptól leégve, késő délután értem el Isztambul Ataköy nevű külvárosát. Mire elvergődtem a kempingig s ott felferstem a sátrat, besötétedett. Elnyúltam fekhelyemen és hálát adtam a sorsnak, hogy szerencsésen megúsztam a napot. A kempingben 5 amerikai dollár fejében tökéletes biztonságban érezhettem magamat, hiszen fegyveres őrök vigyázták a táborban lakók nyugalmát.

Folytatása következik

Katalógus kiegészítő

Az 1989. március 10-től 1989. október 31-ig

Író neve	Mű címe	Felolvasó	Kazetta szám	Darab-szám
Andrassan Iván— Pál János	Prolilétra	Bodor T.	1377	14
Apáti Miklós	Ne öld meg a fehér kígyót	Bodor T.	1401	13
Aszlányi Károly	A rejtélyes konflis	Varanyi L.	1400	2
Bartis Ferenc	Rácsok között Romániában	Grits P.	1420	7
Bálint Tibor	Zokogó majom	Varanyi L.	1434	25
Bromfield, Louis	Akinek minden sikerült	Bereznay É.	1421	6
Bromfield, Louis	Árvíz Indiában	Bodor T.	1393	36
Brookner	Tóparti szálloda	Bereznay É.	1425	6
Bulgakov, Mihail	Kutyaszív	Kovács M. I.	1432	4
Carpelon, Bo	Julius a fej	Grits P.	1426	6
Christie Agatha	Nyílt kártyákkal	Bereznay É.	1412	8
Cronin, A. J.	Ezt látják a csillagok	Grits P.	1414	31
Csalog Zsolt	M. Lajos 42. éves	Bereznay É.	1422	4
Cseres Tibor	Vízaknai csaták	Varanyi L.	1394	38
Dékány András	Fekete herceg	Táncsics M.	1379	15
Dékány András	Kossuth Lajos tengerésze	Farkas M.	1413	16
Dénes Zsófia	Élet helyett órák	Köves—Komlós	1416	9
Dilas, Milovon	Találkozások Sztálinnal	Grits P.	1433	7
Ember Judit	Menedékjog	Bereznay É.	1385	9
Eörsi István	Emlékezés a régi...	Máriásiné	1402	11
Fallada, Hans	Farkas a farkasok között	Bereznay É.	1376	42
Grass, Günter	A patkánynő	Varanyi L.	1372	19
Görgey Gábor	Volt egyszer egy felvidék	Bodor T.	1396	8
Gulay István	Alföldi antikrisztus	Bodor T.	1375	5
Hitchcock, Alfred	Rejtélyes történetei	Varanyi L.	1364	15
Illyés Gyula	A szentlélek karavánja	Bodor T.	1398	15
Jékely Zoltán	Kirepül a madár, Édes teher	Bereznay É.	1423	10
Karinthy Ferenc	Skizofrénia	Bodor T.	1371	4
Kodolányi János	Jehuda bar Simon	Bereznay É.	1431	6
Kodolányi Júlia	Apám	Bereznay É.	1391	11
Konrád György	A cinkos	Varanyi L.	1408	16
Konrád György	A látogató	Varanyi L.	1407	7
Kopré József	Ott megy egy kalap	Bodor T.	1382	6
Kós Károly	Erdély	Farkas M.	1410	4
Lengyel József	Szembesítés	Farkas M.	1409	7

Katalógus kiegészítő

Az 1989. március 10-től 1989. október 31-ig

Író neve	Mű címe	Felolvasó	Kazetta szám	Darab-szám
Maugham, Somerset	Akkor és most	Kovács M. I.	1399	8
Méray Tibor	Nagy Imre élete és halála	Bodor T.	1387	22
Mészöly Miklós	Saulus	Varanyi L.	1424	5
Moravia, Albert	A leselkedő	Bodor T.	1386	7
Nádas Péter	A biblia és más régi történetek	Farkas M.	1411	10
Nemzeti olvasókönyv		Farkas M.	1405	12
Orwell, Georg	Állatfarm	Bodor T.	1392	5
Orwell, Georg	1984	Bodor T.	1368	19
Pásztor Ferenc	Véletlenül katona	Grits P.	1415	15
Ránki György	A harmadik birodalom	Varanyi L.	1388	10
Rejtő Jenő	Texas Bill a fenegyerek	Varanyi L.	1427	6
Ribakov, Anatolij	Az Arbat gyermekei	Bodor T.	1378	34
Sand, George	A kis Fadetta	Szakály	1384	8
Salvendy, John	Rudolf	Varanyi L.	1429	9
Schnitzler, Arthur	Casanova hazatérése	Bodor T.	1380	5
Shaw, Irwin	Pap, katona, kondás	Bodor T.	1389	20
Singer, Bashevis, Isape	A rabszolga	Máriásiné	1406	6
Szabó László	Gyilkosság meghirdetve	Bereznay É.	1381	18
Szabó Zoltán	Szerelmes földrajz	Bereznay É.	1430	7
Szemes Zsuzsa	Boldog sziget	Bereznay É.	1397	21
Szentmihályi Szabó Péter	Haláltánc	Bereznay É.	1373	12
R. Székely Júlia	A Fejedelem gyermekkorra	Bodor T.	1395	10
Sziládi János	Epizódok egy két emeletes ház...	Bodor T.	1383	4
Szolzsenyicin, Alekszandr	Iván Gyenyiszovics egy napja	Bodor T.	1374	7
Tersánszky Józsi Jenő	Viszontlátásra, drága	Bereznay É.	1390	4
Téri Tamás	Zöld Falu	Grits P.	1417	4
Török Tamás	Erdélyi Mefisztó	Bodor T.	1370	14
Valló László	Emlékké válok magam is	Dombóvári F.	1404	8
Varlam, Salamon	Kolima	Varanyi L.	1403	13
Wodehouse, Pelham-Grenville	Kirabol a komornyikom	Kovács M. I.	1428	6

Odaajándékozom 9 kötetes német-magyar szótáramat, 5 kötetes József Attila összes verseit, a Családi jog kötetét, a Munka Törvénykönyvének 3 füzetét. Minegyik kiadvány pontírásos, akinek szüksége lenne rájuk, szívesen elküldöm postán. Jelentkezni lehet: Buga László, Hajdúnánás, Ady Endre u. 7. fsz. 2.

*

Vidéki 40 éves fiatalember megismerkedne házasság céljából korban hozzáillő, gyengénlátó hölgygel. Jelige: „RÓZSA”

*

Gyengénlátó leszázalékolt, elvált sorstárs keresi hasonló adottságokkal rendelkező sorstársnő ismeretségét élettársi, vagy házassági kapcsolat céljából. Kora: 56 éves, magassága: 182 cm. Jelige: „Rossz egyedül”

Eladó egy számítógép, HOMELAB típusú, jó állapotú. Érdeklődni lehet a 06 34 69199 sz. telefonon, vagy a következő címen: Varga Pálné, 2942 Nagyigmánd, Dózsa György u. 22.

*

Erdélyi, 42 éves, 165 cm magas, özvegy, gyengénlátó hölgy levelezni óhajtana akár Braille, akár síkírásban, 43—50 év közötti gyengénlátó férfi sorstársal. Cím: Str. Brasolui Nr. 3. sc. ap. 6. TG. MURES, Jud. Mures, Cod: 4300. R.S.R. (Fényképe a szerkesztőségben megtekinthető.)

*

Eladó kedvezményes áron 26 db romantikus zongoramű kottája. Ugyancsak eladó egy 28 soros pontírotábla. Cím: Fehér Dezső, Budapest, XX. ker. Baross utca 47, V. em. 22. Tel.: 15-82-640. Érdeklődni lehet reggel 9-től, este 8 óráig.

Eladó egy TESLA 70-es típusú, 2 sebességű, négysávú motoros orsós magnó, és egy TESLA 100-as négysávú sztereó, orsós magnó. Érdeklődni lehet du. 13 órától 19 óráig, a 164-5581-es telefonszámon.

*

50 éves, alacsony termetű, gyengénlátó nő vagyok. Szegecsem élek rokkantnyugdíjasként, saját házamban. Keresem azt a hasonló korú, gyengénlátó, vagy vak sorstársat, aki szintén magányos, és élettársi kapcsolatra, avagy házasságra vágyik. Leveleket „Piros rózsza” jeligére a szerkesztőségbe kérek.

*

34 éves, érettségizett, rendezett anyagiak közt élő csökkentett fiatalember keresi nem dohányzó, kedves, harmonikus életre vágyó lányok ismeretségét. Jelige: „Egymásért”. A leveleket a szerkesztőségbe küldjék.

A Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetségének folyóirata

Felelős kiadó: Erhartné dr. Molnár Katalin főtítkár

Felelős szerkesztő: Bartha Zsuzsanna ✓

Műszaki szerkesztő: Orbán József

Fotó: Lévai Attila

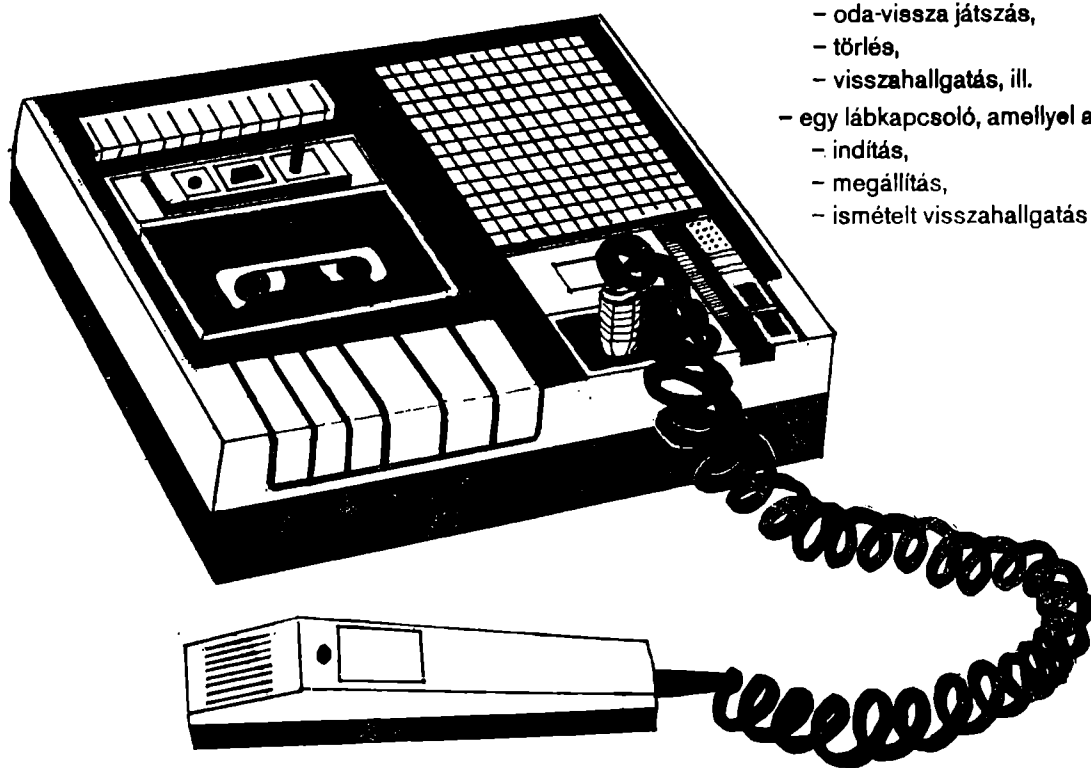
Kiadóhivatal: Budapest, 1146 Május 1. út 47. Telefon: 12-10-440

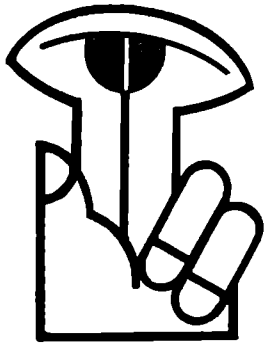
90 4880 Pátria Nyomda ✓ Felelős vezető: Vass Sándor vezérigazgató

ISSN szám: 0209-0765

FIGYELEM!**A VAKOK MUNKÁJÁT,
TANULÁSÁT SEGÍTI A
DK 40 TÍPUSÚ DIKTAFON****TARTOZÉKAI:**

- kézikapcsolású mikrofon, amellyel
 - gyors szövegszerkesztés,
 - oda-vissza játszás,
 - törlés,
 - visszahallgatás, ill.
- egy lábkapcsoló, amellyel az
 - indítás,
 - megállítás,
 - ismételt visszahallgatás történhet.

Ára: 11588,- Ft.**Kapcsolatfelvétel a BRG Kereskedelmi
Főosztályával a 803-535 telefonszámon
lehetséges.**

CAMERATEXT

Gazdasági Munkaközösség
7633 PÉCS

Dr. Münnich F.u. 16/b
Tel. (72) 19-601

AJÁNLATA:

GRANDOPTIK

GRANDOPTIK

GRANDOPTIK

GRANDOPTIK

GRANDOPTIK

GRANDOPTIK

Nagyító készülék
gyengénlátóknak,
látásmaradvány-
nyal rendelkezők-
nek és munkálta-
tóikkal.

**4-15 MÁS OPTIKÁKKAL ENNEK IS TÖBBSZÖRÖS
NAGYÍTÁSÁVAL MŰKÖDŐ ZÁRT TV LÁNC**

**AMELY SEGÍTI: - az írást, olvasást,
javítási és gépelési munkákat**

30 ÉVE

A SZÁMÍTÁSTECHNIKA ÉLVONALÁBAN

- Komplex vállalkozások
- Egyedi szoftverek fejlesztése
- Távadatátviteli szoftverek
- Típus szoftverek készítése
- Mikro és nagyszámítógépes rendszerek fejlesztése és installálása
- IBM-PC/AT számítógépek értékesítése
1 év garanciával
- Mikroszámítógépek szervizelése
- Szervezés
- Programozás
- Adatrögzítés (floppyra is)
- Számítógépes adatfeldolgozás

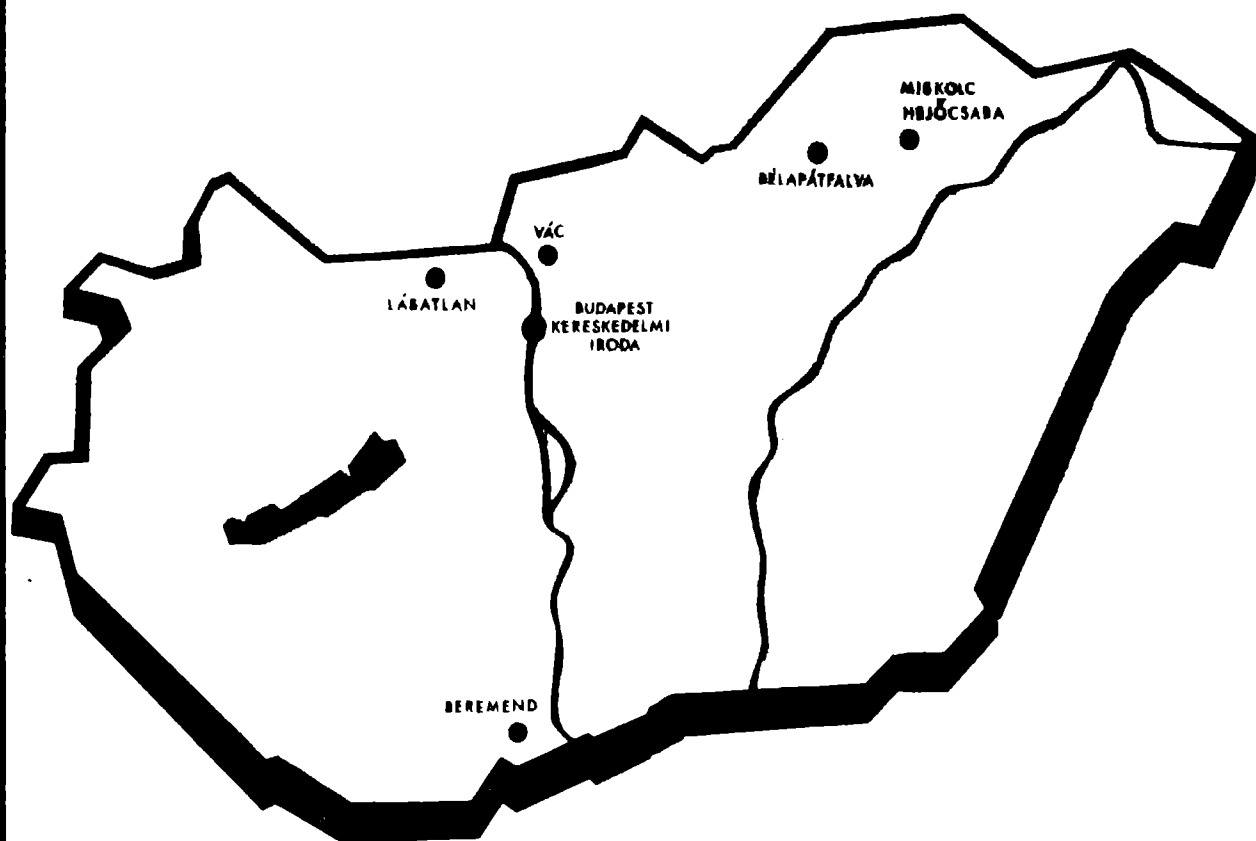

Élelmiszeripari Ügyvitelszervezési és Gépi
Adatfeldolgozó Vállalat

Cím: 1111 Budapest, Budafoki út 59.

Telefon: 852 - 972

Cement - és Mészművek VÁC

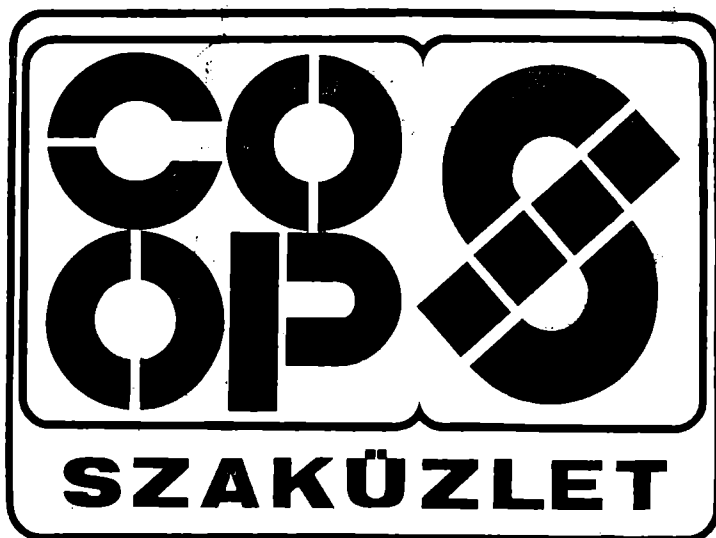
**VÁSÁROLJA
A CEMENTIPAR
TERMÉKEIT !**

BÁRMERRE VISZ ÚTJA – KEZDJE A SKÁLÁNÁL!

A FOGYASZTÁSI
SZÖVETKEZETEK

SKÁLA-COOP
ÁRUHÁZAI ÉS

SZAKÜZLETEI

**SZERTE AZ ORSZÁGBAN KÜLÖNLEGES
VÁLASZTÉKKAL, AZ ÉLELMISZER, RUHÁZATI
ÉS VEGYESIPARCIKKEK EGYEDI
ÁRUSKÁLÁJÁVAL VÁRJÁK KEDVES
VÁSÁRLÓIKAT**

**KORSZERÜ
GAZDASÁGOS
CSOMAGOLÓANYAGRA
VAN SZÜKSÉGE ?**

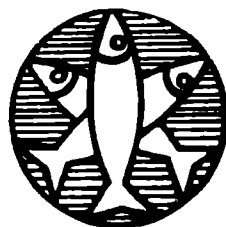

AJÁNLATAINK:

- LAKOSSÁGI KISZERELESHEZ;
MODERN, ESZTÉTIKUS
HENGERES KOMBI DOBOZOK**
- SZÁLLITÓI CSOMAGOLÁSHOZ
KÖNNYŰ, MAGAS TERHELHETŐ-
SÉGŰ PAPIRHORDÓK**
- RÉSZLETES INFÓRMÁCIÓ,
CSOMAGOLÁSI SZAKTANÁCS-
ADÁS, RÖVID VÁLLALÁSI
HATÁRIDŐ!**

**Papiripari Vállalat Kiskunhalasi Gyára
Vállalkozási Osztály**

**6400 Kiskunhalas,
Középső Ipartelep 6.**

Tx. 26-341 Tel. (77) 21-344

SZÉP A FÉNYKÉP FORTE PAPIRON
SCHÖN SIND DIE BILDER AUF FORTE PHOTOPAPIER
YOUR PICTURES ARE NICE FORTE PHOTOPAPERS

FILMS
PHOTO
AND PAPERS

**FÉNYKÉPEZÉSHEZ HASZNÁLJA A FEKETE-FEHÉR ÉS SZÍNES
FORTE ANYAGOKAT!**

**BENUTZEN SIE ZUM PHOTOGRAPHIEREN DIE SCHWARZ-WEISSEN
UND FARBIGEN FORTE MATERIALEN!**

**USE IT TO THE BLACK-AND-WHITE AND COLOR
PHOTO-MATERIALS MADE BY FORTE!**

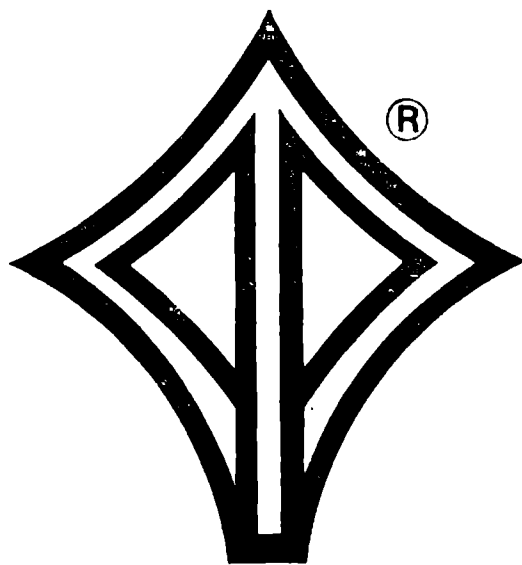
FORTE FOTOKÉMIAI IPAR

**2601 VÁC, VÁM UTCA 3. PF. 100. TELEX: 22-5022
HUNGARY**

Sport- és szabadidőruházat

Sport- és szabadidőruházat

Sport- és szabadidőruházat

Sport- és szabadidőruházat

Gyártja:

SENIOR

VÁCI KÖTÖTTÁRUGYÁR

